

ARADI KÖZLÖNY

Administrátor delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1—1938, Trlb. Arad.

ARAD, ANUL 55, No. 16.
1940. január 24., szerda.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

TISZTA BESZÉD

Irta: SZ. JAKAB GÉZA

„A lelkeket csak az igazsággal lehet megnyugtani” — mondotta az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület nagytekintélyű országos elnöke, dr. Szász Pál szenátor, az ország legfelsőbb gazdasági bizottságának egyetlen magyar szaknácsoisa és ez a megállapítás, mint egy szimfóniában a vezérmotívum, végigcseng annak a nagykonceptióju beszédnek valamennyi megállapításán, amelyet az ország székelységlakta vidékének szívében, Marosvásárhelyen mondott el. A romániai magyar gazdatársadalom helyzetéről beszélt, ez értékes nemzetgazdasági jelentőségű társadalmi rétegünk avatott képviselői előtt és a hallgatóság minden egyes tagja, a híres mintagazdák éppúgy, mint a kérgeskezü kétkézi egyszerű szántóvető magyarok tudhatták, megállapíthatták, hogy a nagymultu erdélyi magyar gazdatestület elnöke ezuttal is igazat beszélt, minden egyes megállapítása fejein találta a szöveget és megállította helyét; mindaz, amit az ittlő magyar gazdatársadalom becsületes, tisztaszándéku célkitűzéseiről mondott és mindaz is, amiket, mint ennek a magyar gazdatársadalomnak jogos kívánságairól állapított meg nyílt szóval és nyílt szívvel az egész ország közéletének közvéleménye előtt.

Mit mondott Szász Pál? Semmi újat, ami ne lenne köztudomású, akár a romániai magyarság közvéleménye, akár az ország hivatalos ténylegi előtt. De jól esett hallani férfias, bölcs hangléjtésű szavakat, higgadt, mondatain keresztül a földjét szerető, hozzá ragaszkodó, ősi kulturáját ápoló és öntudatosan védő erdélyi magyar gazdatársadalmunk önértékét, céltudatos megnyilatkozását és őszinteségét, amellyel kiönti mindazt, ami a szívét nyomja, hogy hallják meg mindenek, akiket illet: így él, így küzd, így dolgozik és gondolkodik becsülettel, kötelességtudóan a romániai magyar gazda! Ami a száján, az a szíven: nincsenek titkos cselekedetei, de azt vallja, hogy „csak őszinteséggel lehet becsületes munkát végezni” és ezért őszintén vallja országvilág előtt, hogy jogaihoz, amelyek törvényeink szellemében megilletik, körömszakadtáig, nyíltan ragaszkodik. És megköveteli, hogy az írott törvény mindenkiére egyformán kötelező parancsát meg ne másíthassák alantas ténvezők a gyakorlatban és a nemzetgazdasági élet munkaterületein mindazt meg is kapták támogatásban és megbecsülésben a magyar gazdatömegek, amelyek ezt a termelő, értékes gazdasági réteget éppen általános nemzetgazdasági érdekekre való tekintettel, külön is megilletik. Szász Pál dr., elnök nemzetgazdasági szaktudását az ország legmagasabb alkotmányos tényezői értékelték és becsülték meg azzal, hogy az egész nemzetgazdasági közélet szükkörű legfelsőbb vezérkarába kinevezték, hogy ott véleményét hallathassa; különlegesen is nagy sulya van tehát azoknak a megállapításainak is, amelyeket azok előtt a magyar tömegek előtt tett, akik lelkesen vallják hivattott vezetőjüknek, akár akkor, amidőn arról szólt, hogy milyen nagyhorderejű hibát követ el az a kormányzati intézkedés, amely a mezőgazdasági kamarák működését, rendező legújabb törvénytervezetben mellőzhetőnek tartja a romániai magyarság egységes tömegben élő gazda-rétegeit; vagy akár nem fordít arra figyelmet, hogy a közélet Front-szervezetének mintájára a nemzetgazdasági munkaterületek intézményeiben is kellő, igazságos számarány biztosíttassék a magyarság irányító képviselőinek is, amelyek között oly általánosan ismert eredményeket ért el már eddig is az EMGE. Szász Pál dr. leszögezte, hogy a magyar népképviselő, szakmai kérdésekben csakis akkor töltheti be hivatását,

ha nem csak a hivatalos fórumok előtt instanciázik, de eredményeket, minél több helyzetiavitó eredményt tud felmutatni a saját megbízó tömegei előtt. A mi kulturánk a miénk, ápolása a mi kötelességünk. — fejtette ki — s amidőn az ittlő magyarság szervezkedni kíván a maga kulturális, társadalmi és gazdasági életének megtartása, fejlesztése érdekében, ezt az öntudatos, nyílt és becsületes törekvést nem gáncsolhatja el egyetlen igazszándéku polgára sem az országnak. Közös feladatainkat csakis akkor tudhatjuk egy szívvel-éllekkel, főleg meggyőződéssel elvégezni, ha láthatjuk, hogy ennek érdekében a kormányzat is megteszi a maga kötelességét. A mi önértékes és emelt fővel végzett munkánkért megbecsülés jár — szögezte le Szász Pál — és a magyar gazdatömegek lelke visszhangozta e megállapítás mélyeséges igazságát.

A szakember és a politikus egyformán igazat kell adion Szász Pál megállapításainak, amidőn a maga kettős, a magyar gazdatömegek és a kormányzat előtti nagy felelősségének teljes tudatában manifesztumsúlyu mondataival felelt a lelkeket és rámutatott a tennivalókra. Sem többet, sem kevesebbet annál, mint amennyit az

ország új alkotmánya joggá, sőt kötelességgé emelt: hogy a törvényekben mindnyáian egyformán nyerjünk jogokat és jogosultságokat, midőn egyformán vállaljuk a kötelezettségeket és „közös sorsunk tudatában, önértékesen kérjük és kívánjuk, hogy ami a törvényben van, az becsületesen, tiszta lélekkel hajttassék végre, legyen ugyanugy a valóságban is.”

Nem igényelnek semmiféle külön magvarázatot Szász Pál dr. szenátorunk megállapításai. Egyenes, tiszta beszéd volt, mint annak a magyar népnek a lelke, amely történelmi sorsszerűséggel benne oly tisztán és messzicsengő módon megnyilatkozott. Nincs egy mondata, egy állítása, mi félre lehetne érteni, vagy magyarázni szándékosság nélkül: csak az igazságok ilyen egyszerűek, ilyen megdönthetetlenül világosak és ilyen tiszteletet-parancsoló tisztaságu megállapítások, aminőket Szász Pál dr. a magyar gazdatársadalmunknak a magyar gazdatársadalomról az egész ország közvéleménye számára szavakba formált. Igen, ismerjük meg önmagunkat, legyünk tisztában azzal, hogy közös, amit akarunk, hogy aztán megismertessük magunkat másokkal is, hogy azok is teljes világosságban lássák, mik vagyunk, mit érünk és mit akarunk. Semmi többet annál, ami másoknak is jut; de kevesebbet sem — mondotta az EMGE nagytekintélyű vezetője és mindnyáian tudjuk, hogy mennyire igaz módon, mennyire mindnyájunk szívéből beszélt.

Ujabb szovjet-roham a Mannerheim-vonal ellen

Borzalmas vereségeket szenvedtek a szovjetsapatok — Két német tengeralattjáró titokzatos kalandja

Az USA és a Szovjet új gazdasági kapcsolatai

Helsinki. A szovjet haderők a háború kitörése óta tegnap hajtották végre legnagyobb offenzívájukat. Több alkalommal kíséreltek meg áttörést a finn védelmi vonalak ellen, de egymásután visszaverték ezeket a támadásokat. A veszteségük több, mint ezer halott és több ezer sebesült. Főleg a Taipale-folyó torkolatánál akarták áttörni a Mannerheim-vonalat. A sebesültek nagy része itt megagyott. Azt a két szovjet hadosztályt, amelyet a finnek bekerítettek, elvesztették tekintik.

Új kapcsolatok a Szovjet és az USA között

Helsinki. Harminc finn repülőgép tegnap újból bombázta Kronstadtot. Egy másik repülőcsoport az eszt területen lévő orosz támaszpontokat támadta meg. Minthogy az orosz hajók a kikötők befagyása miatt teljes télen-ségre vannak kárhóztatva, a repülőgépek bombái sokat megrongáltak közülük. Finn hivatalos körökben nem nyilatkoztak a tegnapi támadásokról.

Szovjet hivatalos jelentés szerint január 22-én valamennyi szakaszon összetűzések voltak a felderítő osztagok között. A szovjet légi erők felderítő repüléseket végeztek.

Azok a híradások, amelyek számot adnak az Egyesült-Államokból a Szovjet felé történő és egyre emelkedő benzin-szállításokról, fájdalomcsalódást keltettek Helsinkiben. A New York Times szerint hónapok óta mindinkább növekednek a Szovjet felé irányuló amerikai benzin szállítások, amelyek az elmúlt hónapban 1 millió 300 ezer hordót tettek ki. Az amerikai benzin a szovjet hadsereg és Finnország elleni légitámadások céljaira használja fel. Amerika üzleti szellemére jellemzőnek tartják Helsinkiben azt is, hogy amerikai bankárok 10 millió dollár kölcsönt akarnak nyújtani a csunkingi kormánynak.

Ugyancsak itt írjuk meg, hogy hír szerint a

Szovjet 2 millió bushel búzát vásárolt Kanadában. Ez a hír itteni politikai körökben nagy feltűnést keltett. Valószínűnek tartják, hogy a kanadai kormány a közeljövőben bevezeti a termények exportjának ellenőrzését.

Német szaktanácsadók a szovjet-vezérkarban

Zürich. A Neue Zürcher Zeitung írja: A legutóbbi negyvennyolc óra alatt az orosz—finn harc téren szovjet repülők fokozottabb tevékenysége észlelhető. Az orosz hadsereg taktikája egészen megváltozott, a támadásai sokkal eredményesebbek. Vajon mi lehet az oka annak, hogy az eddig gyengén szereplő szovjet repülők hirtelen felljavultak. Valószínű, hogy már nem szovjet pilóták vezetik a repülőgépeket, hanem németek. Bizonyos, hogy az orosz légi haderő megjavulása külföldi segítségre vezethető vissza, továbbá a szakszerű oktatásra, amely csak német repülőktől származhatott.

Az Evening Standard jelenti: Megbízható hírek szerint a szovjet és német kormányok megegyeztek abban, hogy Németország vezérkari és műszaki tiszteket küld Oroszországba, hogy ezek a Finnország elleni háborúban katonai tanácsadókként szerepeljenek. Az ország ar-

ról értesült, hogy egy német tábornok vezetésével százötven vezérkari és műszaki tiszt utban van Moszkva felé. Az Evening Standard jelenti, hogy ezt a hírt a legmegbízhatóbb helyről kapta, így annak hitelességéhez kétség nem fér.

Fehérorosz légio Finnország mellett

Newyork. (Rador.) Boris Sergejevsky, a világháború hírneves pilótája azt az indítványt tette, hogy az Egyesült-Államokban élő mintegy 60 ezer fehér-orosz alakítson fehér légiót.

Francia foglyokat ejtettek a németek

Berlin. A német távirati iroda jelenti, hogy a nyugati arcvonalon egy német járőrnek sikerült több francia foglyot ejteni anélkül, hogy saját veszteségei lettek volna. A tengeri háborúban a német tengeralattjárók, előőrhajók és aknarakók folytatták tervszerűen előkészített tevékenységüket.

A Havas Iroda mai közleménye szerint az elzászlotharingiai arcvonalon nagyobb létszámú német járőr váratlan támadást intézett az előretolt francia állások ellen. A támadást, amelyet túlzásig készített elő, a francia védőerő visszavetette.

Angol hajók támadása német tengeralattjárók ellen

London. A Havas Iroda jelenti Londonból, hogy az angol hadihajók tegnap megtámadtak két német tengeralattjárót. Miután az angol haditengerészeti minisztériumnak pontos értesítésel nincsenek a német búvárhajók elpusztításáról, ezért csak annyit jelentettek, hogy a német búvárhajókat súlyosan megrongálták.

Amerika szemrehányásokat tett Angliának a Földközi-tengeri hajózás megnehezítése miatt

Washington. HULL külügy államtitkár tegnap kihallgatáson fogadta a washingtoni angol nagykövetet és komoly szavakkal hívta fel a figyelmét az amerikai hajók Földközi-tengeri hajózásiának erősen megnehezíthető akadályozására. Hull emlékiratot is átnyújtott, mely szerint az Egyesült-Államok köztársasága mély aggodalmat fejejt ki a hajózási akadályozás miatt, különösen pedig Gibraltár környékén történő kezeltetés miatt. Az angol beavatkozás nemcsak jelentékeny károkat okoz az angol hajózásiában, hanem annak módszere egyre jobban kifogásolható, megjegyzi az emlékirat, hogy az orosz hajók szállítmányai sokkalta kedvezőbb

elbánásban részesülnek, mint az amerikai hajók hasonló rakományai. Az amerikai kormány azt a reményét fejezi ki, hogy az angol kormány megteszi a helyzet javulása céljából a szükséges intézkedéseket.

Newyork. Az Anglia elleni ingerültséget csak növeli az a körülmény, hogy Anglia erősen csökkentette mezőgazdasági vásárlásait az Egyesült-Államokban, aminek az a célja, hogy minden rendelkezésre álló angol hitelt a fegyverkezésre tartalékoljon. Az angol hitelt összege jelenleg több, mint ezer millió dollár. Anglia a legutóbbi időben rengeteg búzát és fagyasztott húst vásárolt Argentínától és a dél

amerikai államoktól és viszont ezek az államok angol ipari cikkekkel rendeltek.

Egy érdekes dán javaslat Németországnak

Berlin. Ples-Schmidt dán kereskedő Ribbentrop német külügyminiszter elé béketervet tervezett, amelyet a német külügyminiszter visszautasított. A béketervnek az lett volna a gerinc, hogy Németország lépjen fel a Szovjet ellen. Ez a gondolat nem új — mondja a német jelentés — de a mai helyzetben fantasztikusnak látszik.

Malszky Londonban marad

Londonból jelentik: Londoni szovjetkörökből egyenesen cáfolják azt a hírt, amely szerint Malszky londoni szovjet nagykövetet kormány akárcsak jelölését véget akár más célból visszarendelték volna Moszkvába. A cáfolattal ellentétes híresztelések nékülöznek minden alapot.

Katonai egyezmény született...

Amszterdam. A Telegraph jelenti: Az összes jelek arra mutatnak, hogy Németország katonai egyezményt kötött Oroszországgal, bár nem olyan széles keretben, amint azt eddig hitték. Németországot idegesíti az a körülmény, hogy Oroszország nem bírja Finnországot legyőzni és ezért a német kormány tevékeny segítséget nyújtott Oroszországnak. Németország abból a feltevésből indul ki, hogy Finnország ügyében hamarosan döntést kell provokálni, mert különben a finn hadsereg olyan megerősítéshez jut, hogy a győzelem sokkal nehezebbé válik és sokkal nagyobb áldozatokat követel. Ezért Németország a következő ellenszolgáltatáshoz jutott: Oroszország átengedte a keletgalíciai olajforrások feletti felügyeletet a német műszaki közegeknek. A román határtól Lembergen keresztül a német határig terjedő vasút német katonai ellenőrzés alá került. Tehát az olajtermelés és a termelt mennyiségeknek Németországba való szállítása német irányítás és ellenőrzés alá került. Németország e lépésre azért határozta el magát, mert az orosz tulajdonban került vasutak rossz állapotban voltak és a szállítás azokon lehetetlenné vált.

Harc a hóval

Írta: PAPP JENŐ

Az Alpok közt, egy hegyes csúcson, közel háromezer méter magasságban, megmértük magunk alatt a havat: nyolc méter vastag volt. Csakánynyál törünk a hóban folyosót az egyik sziklafal védte az ellenség felé, fejjel pedig a nyolc méter vastag hó. A tiszt étköz a hóbarlang jobb végében nyílt, hőlépcsők vezetnek le hozzá, fagyott hóömbökből építették meg az asztalok alját. Köveket gurítottunk be az ebédjőbe, hogy legyen mire leülni. Egy kis fényt úgy vezetünk be, hogy kerek lyukakat vágunk a hófalba. A gyerekek lángjával vakítóan villogtak köröttünk a zuzmarás kristályok milliárdjai. A gyenge szeműek állandóan szemvédő-üveg után sirtak, a csillagos néha ejviselhetetlen volt. A kezdetleges világháború nem szerelte fel a debreceni és a nagyváradi ezredeket arra, hogy hónapokat töltsenek el Brök hóban. Kapunk vasasvégű hegyászó-rudakat, századonként tíz—husz báránybunda zekét, egy pár vasfogu bakancsot és meg volt az alpesi felszerelés. Köpeny, pokróc mindenkinél volt, a napi rumadagnak pedig meg kellett érkeznie. Odakint a bőra üvöltött, sodorta a fagyott porhava s olyan erővel zúgott el a csipkés csúcsok között, hogy őrszemeink arról panaszkodtak, hogy zenét haljanak. Zug a fülük. Pengtek és füttyöltek a feszült léghőben a legfelső körtegek, a sziszegés, szakadékról-szakadéka vágatott át, bejött az egész hóval fedett hegyhátság s olyan zenetbonát teremtet: a ritka levegőben, hogy az alpinik puskagolyóját nem lehetett megkülönböztetni a szél füttyülésétől. A csúcs peremén csontfagyott köpenyben virrasztott az első vonal legénye, mögötte ötlépcsőnyire a szakaszparancsnok, beásva mélyen a hóba s egy gyertya világánál próbálta megírni, dermedt ujjakkal, a jelenlétet, a kézigránatok ládjában. Nem lehetett mozogni, előre-hátra, vagy elszaladni megmelegedni. A siosztagok egy hónap múlva érkeztek meg, azok berepültek a völgyeket s felhozták a postát, az élejt, a kenyert. Mi aljőháborúban voltunk, nem úgy, mint most a finnek, akik északon erdők, fanyákat ejenek utba. Van fájuk, tüzeiket-

nek. Mi topogtunk, folyton testi munkát végeztünk, hogy meg ne fagyjunk s aki lefeküdt aludni, arra ráadtuk három ember pokrócát. S mikor látjuk, hogy nem bírjuk ki tovább tűz, forró tea és forró fekete-kávé nélkül, kijelölünk favágó-küldeményeket, akiknek vissza kellett menniük lefelé, addig, míg borókafenyőre bukkannak.

A hóvihárban leereszkedtek 1000—1200 méter s ott bőségesen találtak faágakat, törzseket, rőzsét. Egy teljes napig tartott, míg visszaérkeztünk. Akkor a meredek úton sziklafalakat kellett megmászniuk, függőleges akadályokat, ha nem akartak megurulni a mélységbe, a hátukra kötözött tűzifával, amelyre odafent minden ember úgy várt, mint az égi ajándékot.

A fahordók a járhatatlan hegyoldalakra előbb lépcsőfokokat vágják a kézi lapátjal és a szuronyal s aztán az első ember teher nélkül felkapaszkodott. Akkor a második felhúzza a csuszós jég-lépcsőkönt a harmadikat, a lenyújtott puskacső segítségével. A harmadik a negyediket. Így vándorolt fel a csúcsig az első farakomány. A hókavernából könnyezve tödültek az emberek a szabadba, mikor füst és sercegés közt nagynehezen feljebb mentek a hegytetőn az első jángok. A csajkákat megtöltötték hóval és tucattal, töltötték be a tűzbe, hogy vizet kapjunk. Föléje hajoltak sokan, szomjas szemmel, hogy lássák azt a pillanatot, mikor a víz forrni kezd. S aztán marékmal szórta beje itt a kávékonzervet, ott a maradék teaszemeket. Szakácsunk felejtethetetlen paprikást főzött a huskonzervekből.

A tűzzel szejeditették meg a havat, a hó adta a fekete-kávé, a hó adta a teát, a meleg ételt, a fedezék falát. A fekete-hegyre szalma helyett havat zúztunk porrá. A segélyhelyünk ezer méterrel lejjebb működött, a Planina na Bogu-n. A szanitérszek hócsúppalakal dörzsölték életre a kékes testrészeket s a merev vétagokat. Fürödni is a hóba jártunk le a tartalékhoz, amelyik a segélyhely mellett pörébe vetkőzött s a hideg arany alpesi napfényben egész századok hemperegtek a hómezőn, vörösre dörzsölt testtel, egy szájjal bakancsban. Lassan barátunk lett a hó. Csak ha láb-sorban menettünk támadásra, nyílt hósvaifogokon keresztül, szikrázó napfényben, akkor árult el bennünket újra s az alpinis jövészek passzívval vadásztak a hó-ól élesen elűző figurákra.

A lavina tavasszal temetett be bennünket,

lent a tartalékban. Álmunk alatt csuszott le ránk a roppant hőmennyiség. Aludtunk s a hóhályégekben mécsesek pislogtak a falba süllyesztett bevágásokban. Pokrócokba burkolva horkolt a század. A hőmennyiség több helyen csepegett. Nem tudtuk, hogy ez a lágyulás veszélyt jelenthet. S hogy odafönt a csúcsoknál megajult a kötött hóréteg. Este ágyuztak odafönt, erősen dörögtek bele a hegyorások s azzal a gondolattal aludtunk el, hogy "azoknak ott fent melegük lehet, most szegényeknek". Éjjel egyóra tájban fullasztó sötétségben riadtunk fel, a légnyomás eloltotta a biztossági mécseseket. Akkor már rajtunk volt az első leomlott hóréteg. A riadó vak sötétségben folyt le, a fedezékek még nem omlottak ránk, tudtuk mozogni bent.

— Elő a csákányok!

A sötétségben, míg lehetett parancsolni, vankon ment a munka. Lihegtek az emberek s csákányok alatt omlott a hó. A két kijárat felé törtünk. Mind a kettőt befedte a lavina. Gyufafénynél kellett több embert lefogni, mert neki ezek az oldal-fajának s ha ezeket meglazították: ők maguk rogyasztják ránk a hókavernát. Nyolcvan emberrel volt bent, szakadt rójunk a verejték s az egyik vallásos lélek hangosan imádkozni kezdett. A káplár rámondult. A kijáratoknál tízpercenként váltottuk a csákányosokat s aki a romlott levegőben rosszul lett, annak rumot adtunk. Megnéztem az órát: kettőt mutatott. Lábaknál fogva elhúzták a kijáratoktól a kidőlt csákányosokat, a friss erők vadul vágják a préselt havat s a hátuk mögött biztatják őket. Kifelé figyelve, hogy nem dörög-e ránk új hóhullám? Az egyik altszázavavarodottságában dinamitot ajánlott, mikor üvöltve kiáltani kezdtek, hogy gyengül a csákány alatt a hó!... Ott értük el előbb a lavina szélét. Hátunkra vettük a tehetetleneket s percek alatt kitolongsunk a csillagos ég alá. Zokogva borultunk rá a hóra. Megszámláltam az embereket. Öt hiányzott. Tizen mentünk vissza értük. A sötétben rájuk szóródott a kicsákányzott hó. A segélyhely felől fátyallal inogtak s mutatják az irányt, ahová nem zudulhat újabb lavina.

Nyolc napig voltunk ejtve a világtól, a völgyeket betemették a lavinak, a drótokat eltették a viharok. Havat is ettünk. A kilencedik nap feljött az első siosztag, húzták az új telefondrót és hozták a friss kenyert.

A norvég trónörökös képezi ki a harcterre siető önkénteseket

Ismét élet hangon foglalkozik a német sajtó a svájci lapokkal, amelyeknek magyartársa német vélemények szerint nem felel meg a szigorú semlegeség követelményeinek. Így például a Berliner Börsenzeitung vezércikkében állapítja meg, hogy mivel a svájci hatóságok eddig még egyáltalán nem tettek lépéseket a svájci lapok Németországgal szemben használt hangjának mérséklésére, azt a gyanút keltezik, hogy a jelen esetben olyan „ugynevezett semleges” országgal van dolga Németországnak, amelyben kétféle mértékkel mérjük a semlegességet.

Ugyancsak a Börsenzeitung foglalkozik a norvég önkénteseknek mind nagyobb számban való jelentkezésével és a lap közli, hogy ezeknek az önkénteseknek kiképzését maga a norvég trónörökös vállalta, több volt aktív katonatiszt segítségével.

vel. Az első norvég „szapadcsapatok” már jelentkeztek is a finn katonai hatóságoknál. Egyébként Norvégia is folytatja a katonai felkészültségének kiépítését. Ezek közé tartozik, hogy Haslensen meglelt új repülőteret létesített.

Angol pilóták holland területek fölött

Amszterdam. A Német Távírtati Iroda jelenti, hogy angol repülőgépekből álló légitánc a holland felségterületek felett újabb sértést követett el. A légitánc hétfőn délután 5 óra tájban Borkhum felett látták. Hir szerint a holland kormány a határsértés ügyében jegyzéket fog átnyújtani Londonban.

Megtörött a jég!

Meleg hullámok nyomán iöngedett egyidőre a fagy — Intézkedések Aradon a közúti közlekedési rend helyreállítására

Budapestről jelentik: A hétfőre megennyhült időjárás után kedden reggel az egész országban sűrű havazás kezdődött, ami majdnem egész nap tartott. Az újabb erős havazás ismét súlyos forgalmi zavarokat idézett elő.

Belgrádi jelentések szerint Jugoszláviában, különösen pedig Délszerbiában rendkívül heves hóvihár tombol. Egyes helyeken a hó olyan magasan áll, hogy a vasúti közlekedést be kellett szüntetni.

Madridból érkezett jelentések szerint Spanyolországban is szokatlantul téliesre fordult az időjárás. Madridra az utóbbi napokban olyan bőségesen hullott a hó, hogy a század eleje óta még nem borította a főváros uccáit ilyen magas hóréteg. A hóréteg eljegesedése az uccákon majdnem lehetetlenné tette a forgalmat. A járókelők siruhába öltöztek és megjelentek az uccákon a szánok is, ami Madridban ritka látvány. A hó eltakarításán 3000 ember dolgozik. Spanyolország középső részén a vasúti forgalmat teljesen be kellett szüntetni. Avillában tegnap —20 fokra szállott a hőmérő, míg Sevillában —10 fokos hideget mértek.

Newyorkból jelentik, hogy az Egyesült Államok területén tíz nap óta tart a hideghullám és a különböző államokban eddig 234-re emelkedett a fagy halálos áldozatainak száma. Sok helyen be kellett szüntetni az iskolákban az előadást.

Aradra az enyhülés már hétfőn megérkezett, de tetőfokát csak kedden érte el, amikor is plusz 6 fokra emelkedett fel a hőmérséklet. A meteorológiai intézet jelentése az erős enyhülés szerint a hétfőről keddre virradó éjjel vette kezdetét, amikor is éjjel 3 órakor plusz 1 fok volt a hőmérséklet, mely reggel 6 óráig változatlan maradt, 9 órakor 4 fokra emelkedett. A napnak ez volt a legmagasabb hőmérséklete, mely még déli 12 órakor is változatlan maradt. Déli 1 órakor már csökkenni kezdett és a repültéren lévő meteorológiai állomáson már 3 fokot mértek, míg este 7 órakor már mínusz 1 fok volt a hideg. A városban vajamivel

Pedállal hajtott repülőgép

Romanból jelentik: Nagyjelentőségű újítást végzett a repülés terén Beno Gherman a botosanjú leányneve volt tanára. A feltaláló, aki jelenleg Cosula községben lakik, husz évi fáradságos munka révén teljesen újrendszerű repülőgépet konstruált. Az új típusú repülőgép az emberi erő felhasználásával, pedálhajítás révén marad a levegőben. Az új szerkezetet úgy készítette el, hogy ahhoz teljes mértékben belsődi anyagból készült alkatrészek használhatók. A gép hátsó részében van elhelyezve a pedálszerkezet, amelynek hajtása következtében a repülőgép a magasba emelkedik és a pilóta könnyű szerrel tudja az új típusú repülőgépet jevegőben tartani. Egy ötletes készülék segítségével a gép bármilyen területen minden veszély nélkül leszállhat. Miután a feltalálónak nem volt kellő mennyiségű pénze, találmánya szabadalmaztatására, a terveket megküldte a légügyi minisztériumnak, valamint az ARPA-nak is, ahol megállapították, hogy az új alkotás valószínűleg forradalmat jelent a motor nélküli repülés terén.

enyhébb volt az idő, itt reggel 5 fokot, délebb 6 fokot és délután 2 és fél fokot mértek.

Az aradi uccákon kedden már könnyen észrevehető volt az olvadás, mely a hőtömegeket mindenütt mély fúcsákká változtatta. A városi közüzemek 20 kocsival, 5 autókamionnal és 205 munkással reggel 7 órától este 7 óráig szakadatlanul dolgoztak, hogy az uccákon olvadásnak indult hőtömegeket elszállítsák és a közlekedést felszabadítsák.

A megyei utakat már kiadott rendeletek alapján mindenütt az illető községek veszik gondozásuk alá. E tekintetben Andreeșcu Augustin mérnök, a megyei technikai hivatal főnöke a következőket mondta:

— Sîinghe Dumitru vezérkari ezredes-prefektus ur rendeletére kiadtuk az utasítást az összes községek elöljáróságaihoz, hogy vegyék gondozásukba az utakat. Ugyancsak gondoltunk a Maros és a megyei vízkezelőállomásainak átörésére. Ezért értesítettük a környéki helységeket, hogy amennyiben szükségük van robbantóanyagokra, úgy ezt az óhajukat jelentsék nekünk be, hogy mi ezeket rendelkezésükre bocsájtjuk. Erre azon-

ATLÉTA BÁL

A KOZPONTIBAN

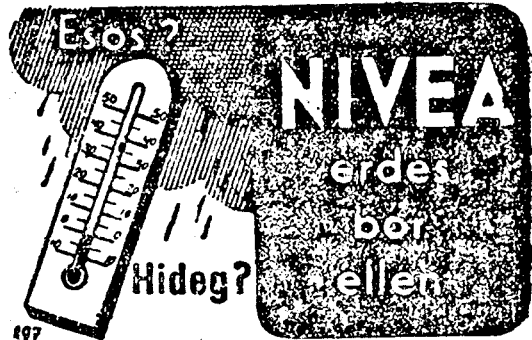
FEBRUÁR

3

ban a most beállott olvadás miatt nem lesz szükség, mint ahogy nem fogunk robbantásokat eszközölni a Maros várhídi és ujarad szakaszán sem. Az országutakat a temesvári utügyi felügyelőség rendelkezései alapján már elkezdtek tisztítani. Itt számos munkás dolgozik, akik hólapátokkal felszerelve igyekeznek a betonutakat járhatóvá tenni.

A városban közben a déji és délutáni „meleg” az esti órákban fagy változta fel és a pocolyák, valamint a vizes járdák csakhamar sikos jégfelületté váltak.

Kérdésünkre a meteorológiai intézet bejelentette, hogy a délkeleti széljárás valószínűleg hideget hoz ismét.

Béketárgyalásokat sürget a yorki érsek

London. A yorki érsek rádióbeszédet mondott, amelynek során kijelentette, hogy az angol kormánynak meg kell ragadnia az alkalmat, hogy fegyverszünetet és azt követőleg béketárgyalásokat hozzon létre. A béketárgyalás feltételei között okvetlenül követelnie kell az angol kormánynak a cseh és lengyel népek függetlenségének visszaállítását. Szlovákia kiának is alkalmat kell adnia, hogy döntsön saját sorsa felett. A fegyverszünet után a béketárgyalásokat mindaddig kell elnapolni, míg a jelenlegi viszály következtében fennálló izgalmas légkör meg nem szűnik.

Nő volt a vezére egy bucuresti-i veszedelmes betörőbandának

Bucurestiből jelentik: A bucurestii rendőrség az elmúlt napokban szenzációs fogást eszközölt. A rendőrség bűnügyi osztálya egy betörőtársaságot fogott el, amelyet egy nő vezetett és a vezetőn kívül a társasággal még két nőt tartóztattak le. A betörőtársaság vezetője Evdochia Flocea, tighinamegyei 35 éves asszony. A bucurestii jelentések beszámolnak arról, hogy az utóbbi időben több kasszafurásról érkezett feljelentés a bucurestii rendőrprefekturára. Megállapítást nyert, hogy a legutóbbi betörés alkalmával több kilogramm staniolt loptak el. Rövidesen el is fogtak egy férfit, aki staniolt akart eladni. Az elfogott férfinél házkutatást tartottak és lakásán megtalálták Evdochia Floceat, aki rendkívül gyanúsán viselkedett. Az asszonyt őrizetbe vették, a rendőrségre kísérték és kihallgatása alkalmával megállapították, hogy ő volt a betörőtársaság tulajdonképeni vezére és valamikor Maratuti híres betörővezérrel működött együtt, aki jelenleg Vacarestiben tölti ki büntetését. Maratuti elfogatása után az asszony több más betörővel társult, két másik nőt is felvett a társaságba és velük együtt egész sor betörést követett el az utóbbi időben.

Akik az ősvadonba szöktek a háború előtt...

Stockholmból jelentik: Az „Aftenbladet” című svéd lap érdekes cikkben számol be három francia állampolgár romantikus életéről. A lap szerint Svédország északi részében elhúzódó év százados erdőség közepén a legprimitívebb módon összetakolt kunyhóban három francia állampolgárt találtak. Egyikük Breiford Sándor, a Párisban megjelenő „La Canard enchaine” című lap volt főszerkesztője. A francia állampolgárokat a szeptemberben kitört háború után megszóktek Franciaországból és a svédországi erdőség vadonjába vetették magukat, ahol az ősemberek mintájára élnek.

„URANIA” TELEFONBLÖVET: 12-32.

MA PREMIER!

A rabszolgakereskedőkre, a lincselőkre, a panamistákra, az utcnállókra lesújt

Két igazi férfi:

ROBERT TAYLOR
WALLACE BEERY

A VASÖKLŐ

Amerika két bálványa, az az öt világrész két kedvence! Együtt viszik sikerre ezt a nagy drámai eseményekben és humoros részekben bővelkedő világlágeret! Női főszerepben: FLORENCE RICH
Rendezte: W. S. VAN DYKE, („San-Francisko pusztulása”-nak rendezője. — 11.30 matiné. 3, 5, 7.15, 9.30

FEJFAJÁS
HÜLÉS • GRIPPA

ANTI-
NEURALGIC

JAWOL

Finn legenda Párisban

Páris. Negyvennégy nemzet száműzöttel között, akiknek Páris nyújt hazát, különleges csoport a finnek. Ők vannak a legkevesebben most. Akik voltak, elmerülten a párisi svédek és baltok között, a Montparnasse-on, a latin negyedben, a nemzetközi diákváros skandináv-házában meg egyebütt: festőművészek, diákok, hászutazók, turisták, kis szállodákban egy pár finn szolga, mind hazament védeni a hatvanezer befagyott tavat. Aki maradt, egy-két öregur, a finn követség személyzete — meg az asszonyok. Főleg ezek, Francia orvosok, építészek, diplomaták feleségei. Az egyik egy olasz márkinő, a másik egy világhírű konyakváros nevével viseli, megint egy másik egy rokonszenves honfitársunk neje, irónő, két fia anyja, akik a fehér ország védelmében verekednek most odahaza. Most összebuynak, mint verehek a viharban, a kedves Mme Holmándi, a párisi finn követ fiatal francia feleségénél, az Albert belga királyról elnevezett úton. A máskor melán alvó kicsiny követség most szárnyai alá vette őket: hírközpont, levélközpont, egy miniatűr haza. Mindnek van fivére, anja, fia, férje, barátja „odaát”: a harc-térre vált hazában, és minden levél a követségre érkezik és minden csomag a követségről indul el. Vagy Mannerheim kisasszonytól, aki az édesanyjával lakik sok osztendeje az auteuli negyedben. Mindenki küld csomagot, finnek, svédek, belgák, hollandok, svájciak és franciák. A nők maguk-kötötte meleg ruhát, a sportolók siket, az orvosok kötszert, műszert, gyógyszereket, a többiek pénzt, tíz frankot vagy egy félmillió finn márkát, ki mennéit ad hat, egy iskolástu a bélyeggyűjteményét hozta el. És adnak még valamit: vért. Kell az: vérátömlesztésre a sebesülteknek. A fehérarcu, szürkeszemű finn lányok szóltan örömmel teszik le a két hosszú kötőtűt, feltűrik a trikót kékeres nyulánk kariukon... a szőke fiúk karjában ne vérezzenek egvedül.

Különösen ezek a finn asszonyok a megbiztos halk mozdulatokkal. Valami nyugodt, triss tisztaság árad valamennyiből. A kis szalóban ülnek a kötéseikkel és nem beszélnek sokat. De ha kérdeznak vagy felelnek, egyenesen rádnéznek a világos tiszta szemükkel, a hogy az a párisi nőknél nem szokás.

— „Elbeszélék magának, ha akarja, egy régi finn mesét” — mondja Iria, aki láthatólag megszánt dadogó ügyvetlenségemért. — Akarja? Hát figyeljen ide...

— Szukkamjéli, a szerelem istene, ifju erőt fut egy napon a vén Tapidán testébe, hogy menne fel távol Északra és választana asszonyt magának a hóüdüderek, a ködsellők és a hajnal-leányok közül, akik a világ végén tanyáznak.

— A megfiatalodott vén Tapidán ment-mendegélt végetlen időnkig, míg a világ végére eljutott. Ottan felmászott egy lebotolt fűzfára, hogy meglátná, hogy azon túl még mi van.

De nem a Messzi Világokat látta meg, hanem a Világszép Hóüdüdért, akinek hópihéből volt a lebegő, lágy, világos haja, rózsás jégből a piskótalába és két hajlékony, villogó szántalpon repült gondolatsebese az ámuló Tapidán felé, aki csak most látta meg, hogy a Hóüdüdért a Medve kergeti. Hófehér volt a Medve is, óriási és idomtalan. Alaktalan volt és leirhatatlan, mint egy szörnyű fehér ködgomolyag és hangtalanul, szélvésznel gyorsabban szállt a jégmezők fölött a lány után. Tapidán egy ugrással a földön termett, egy rugaszkozással kitepte a lebotolt fűzfát gyökerestül és úgy vágta vele a Medvét fűtdővön, hogy a rettenetes szörny mindjárt elomlott a havon, de ezer darabra törött. Tapidán kezében a fa is. Minden kicsiny szálkája azonnám kihajtott a havon, ahogy beléasett, és akkor nőtt ki hirtelenében a sarki hóban a Szuómi ezer fenyő erdeje: csupa zöld száлка, csupa tülevél...

— A hóüdüdér, Miritári, azonnám karjai közé omlott megmentőjének az alkonyatban. Tapidán csak nézte rajongó, káprázó szemmel a szépséges lányzót és elkéseredett, hogy egyre kevésbé látja, amint nő a sötétség. Nosza felfohászokodott hát a napisten Paivához, hogy tartaná tölötte éjjel és nappal a sugórait, hogy soha többé ne legyen sötétség és ő mindig láthassa a megmentett tündéresszonyát. Paiva teljesítette a kérést — és azóta nem megy le többé az „éjféli nap” Szuómi fenyőrengetegei fölött. Miritári pedig édes könnyeket hullatott szerelmese kariában és a széthulló könnyveiből lett a Szuómi ezer tava, a mik mind kékek, tiszták és mélységesek, mint a Miritári szeme.

— Hanem a folytonfolyvást sütő nap meleg fényében olvadozni kezdte ám a Miritári hamuszőke hópihelirtjei és Tapidán megint csak felfohászokodott a Napistenhez, hogy ad-ion az éjféli nap mellé hideget és homályt: mert az ő tündére szép és boldog csak abban lehet. És azért van az, hogy az éjféli nap mitsem melegít és hogy Szuómi földjén nemcsak a nap, hanem a homály is örök.

— De mit öltsem szóba a szót: Szuómi népe a Tapidán és Miritári gyermekeit, akik boldogan élnének ma is. — ha a fehér Medvének is nem lettek volna leszármazottai, akik ugyan olyan erősek, féltelmesek és idomtalanok, ugyanolyan szörnyűek és határtalanok mint ősapjuk, a Medve volt. És ezért nem lehet békéje Szuóminak, ezért kell folytonfolyvást harcolnia az életéért a fehér medve utódával...

(B. K.)

VÉSZI JÓZSEF

meghalt
(1858 - 1940)

Budapestről jelentik, hogy Vészi József, a magyar felsőház tagja, a Pester Lloyd egykori nagynevű főszerkesztője, aki a háborúelőtti magyar sajtó egyik markáns vezetőegyenlőse volt, kedden 82 éves korában elhunyt.

Vészi József, aki az egykori magyar újságírásban meghonosította a legkorszerűbb német szerkesztőségi munkarendszert, mint ismeretes Aradon született 1858-ban. Édesapjának vendégkője, „A három király”-hoz cimezve, itt állt az aradi főúton, körülbelül azon a helyen, ahol ma az Általános Takarékpénztár épülete emelkedik. Korán elkerült Aradról és bár iskoláit magyartanintézetekben végezte, pompás német tudását külföldön értékesítette, ahol módjában volt betekintést nyerni a német sajtó fejlett szerkesztésébe, egyben értékes személyi összeköttetésekre tett szert, amelyeknek később igen sok hasznát vette. Az újságírás volt az élete és az újságírásban több, mint 60 évet töltött a szerkesztői, majd főszerkesztői asztala mellett. Az újságírás számára képviselői mandátumot (1899—1905), majd politikai sajtókarriért hozott. A Budapesti Tageblatt, majd a Budapesti Napló alapítójaként máris mozgalmas és tevékeny szerkesztői munkával alapítja meg Berlinben a „Jungungar” című folyóiratot, pár évvel később Budapesten a Budapesti Presse-t és a Neues Pester Journal-t. 1913-ban pedig a Pester Lloyd főszerkesztői székébe vonult be, mint olyan általánosan ismert közíró, mint akinek világos okfejtésű és higgadt körültekintéssel szerkesztett vezércikkei az alkori időkben eseményszámba mentek.

Vészi József nemcsak alkatiilag, szerkesztőleg teremtett újfajta sajtót Magyarországon, de iskolát is alapított. Az akkori kormánypart, Tisza Istvánnal az élen, akihez egyébként bensőséges szálak fűzték, igen nagy hasznát vette Vészi széleskörű újságírói tájékozottságának és felkészültségének. Mindketten éppen akkor jártak Aradon, amidőn Tiszát itt először választották meg képviselővé. Ettől függetlenül csaknem évente megfordult Aradon a világháború előtt s szeretettel látogatta meg régi barátait és új tisztelőit. Vészi aradi látogatásainak egyik fennmaradt epizódja számol be arról a sikeres intervencióról, amelyet a már nagytekintélyű közíró magánál Ferenc Józsefnél, az egykori monarchia uralkodójánál eszközölt Morgenstern Gyula, az egykor város-szerzte ismert aradi fogtechnikus érdekében, aki ügyvédje, Somló Ármin dr. utján felségőlvamosásban kérte egy olyan tilalomnak a megszüntetését, amely azidőben megtiltotta a fogtechnikusok működését. Somló dr. felutazott Budapestre és megkérte Vészi Józsefet a kérés pártfogására, aki továbbította a kérvényt a kabinetirodához. Ferenc József helyt adott az érvelésnek, engedélyezte Morgenstern további működését.

Vészi József pályafutását számos közéleti, szakmai és nemzetközi jellegű megbízatás tette színessé és változatossá. Széleskörű elfoglaltsága ellenére is egy verseskötete: „A bánat dala”, továbbá Katona József „Bánk Bán”-jának pompás német fordítása maradt fenn utána. Irodalmi egyéniségére jellemző adat, hogy a magyar főváros napisajtójában Vészi József Budapesti Naplójának hasábjain jelentek meg legelőször a magyar költőfejedelem, Ady Endre versei.

Boldog családi életet élt, leánya Vészi Margit, maga is neves írónő. Molnár Ferenc első felesége volt, aki jelenleg Olaszországban él.

A magyar kultúrájához ragaszkodó zsidóság „Great old-man”-je mindaddig, amíg 80 éves korában meg nem vált főszerkesztői székétől, amely számára annyi osztatlan elismerést hozott, mindig az emberi jogokért szállt sikra és nyugateurópai kultúra lankadatlan eszmehirdetője volt. A nemzet örökös főrendiházi taggá való választással adott kifejezést elismerésének. Halála egy korszak lezáródását szimbolizálja, az egyetemes magyar sajtó sokrétű történetében.

CORSO Tel.: 2065. [Jól fűtött terem!] 3, 5, 7.15 és 9.15-kor.

A francia filmgyártás remek filmje: a „Vörös tenger titka”

HARRY BAUR a közkedvelt francia jellemszínész a főszerepben. == Híradó.

D. e. 11.30 órakor matiné mérsékelt helyárrakkal: „A hindu lándzsás”

IRÓ ÉS HATALOM

Irta: Márta Sándor

Két kiváló francia író, Giraudoux és Duhamel, lemondott a tisztségéről, melyet a háború kezdetén vállaltak el: Giraudoux, mint ismeretes, „propaganda-minisztere” volt a háborúnak Franciaországban; Duhamel a háború tartamára a rádió ügyeinek legfőbb irányítását vállalta el. Lemondásuk okát nem ismerjük. Lemondatták-e őket, mert nem tudtak megfelelni a szerepnek és hivatalnak, vagy lemondtak, mert a gyakorlat meggyőzte őket, hogy nem alkalmasak a vállalt szerepkörre, vagy megsértődtek, vagy kikkek és intrikák áldozatai? Mindez, a nagy távolságból, francia ügy s a magyar olvasó számára nem is különösebben érdekes.

Ami érdekes, s nemcsak francia ügy, a kérdés: alkalmas-e az író a végrehajtó hatalom gyakorlására? A kérdést teljes általánosságban írjuk le s felvakarva készülnünk a válaszra, amely természetesen csak az én nézetem és válaszom lesz; lehet, hogy másnak s teljes joggal, más a nézete és felfogása erről a problémáról s ezt a nézetet készséggel megismerem. Az én nézetem az, hogy az író, — esőrendűen a szépíróra és költőre gondolok, — nem alkalmas a végrehajtó hatalom gyakorlására. Megkísérlem ezt a felfogást, mely kissé merev, mint minden általánosítás, indokolni. Giraudoux és Duhamel balesete jó ürügy erre. Mindkét író az európai s különösen a francia irodalom legféltettebb, legnemesebb jelensége közé tartozik. Művészetük vitathatatlan, írói és emberi magatartásuk támadhatatlan. Giraudoux, a diplomata, aki Briand oldalán tanulta az emberlét és emberi sors intézésének nehéz mesterségét, mindig a hatalom közelében élt. Duhamel orvos volt, csendes humanista, aki utál sokmindent, ami korszerű és divatos, szolgált a világháborúban s valóságos írtóháborút kezdett minden ellen, ami korunkban, szerinte, megölje a mélyebb szellemiségnek, a mozi, a divatos szórakozások s különösen — véleményem szerint: igazságtalanul — a rádió ellen, melyet „gépies” szellemiségnek tart, a könyv ellenségének. Duhamel könyveket és vitairatokat adott ki, nem is olyan régen, a rádió ellen; visszaszúrta és tátéka a sorsnak, hogy a háború éppen azt az írókat illette a rádió-propaganda vezetékeinek hálójába. Most mindketten lemondtak a világi szerepről. — miért? Értelmesebb, lelkesebb, meggyőződésebb, tájékozottabb vezetőt aligha talál a francia sajtó és rádió, mint volt e két író. De az író, aki cenzor kényszerült lenni, megbukott, vagy megbuktatta önmagát. — miért? Ez a kérdés, mely általánosabb, mint a heveny ürügy, melynek alkalmából beszélünk róla.

A tapasztalás arra tanít, hogy a szellemi ember a hatalom kormánygályáját néha nagy sikerrel tudja villogtatni; az idősebb példák felsorolását engedjük el, de két tudós — Salazar és Telesi Pál — meggyőző példák arra, hogy elsőrendűen szellemi emberek a „hivatalos politikust” is megszegyénítő tapintattal, előrelátással és körültekintéssel tudnak kormányozni, ha sorsuk, valóságos fordulatok pillanatában, a hatalom gyakorlására kényszeríti őket. Kényszerít, mondok és ismétlem; mert a világi feladat a szellemi ember számára mindig kényszer, melynek csak nagy belső ellenállások leküzdése árán tud engedelmessé válni. De Telesi és Salazar tudósok, nem költők és szépírók s most a költőkről beszélünk. Ugy látszik, a hatalom gyakorlásához kell valami, ami a költőből és a verbális szépíróból hiányzik; nem értékelés ez, csak megállapítás. Karintyval, az újuság felelhetetlen hosszú éjszakáin, gyakran játszottunk mi lenne, ha ő, Karinty Frigyes, kormányalakításra kapna egy napon megbízást, — a játék nagyon érdekes volt s a végén megállapodtunk, hogy az író-miniszterelnök felragasztokon közölné az ország népével, milyenek hát tervet. E tervek színesek és emberségesek voltak; az új miniszterelnök kiáltványban megkövetelte volna az ország népétől, hogy holnaptól legyen mindenki boldog, egészséges és gazdag, felszólította volna az ország egészségügyi szerveit, hogy haladéktalanul küzdjék le az összes népbetegségeket, elsősorban a tüdőbajt és a rákot, mindenki vigye pénzét a takarékbba, mindenki viruljon s egyebekben neki, Karintyval, hervadhatatlan érdemel jutalmul ajándékozza az ország a banánbevétel kizárólagosságát fogát, vagy valami hasonló s aztán hagyják őt békében. A terv jó volt, csak kissé általános. Okokból, melyeket talán nem kell itt bővebben részleteznem, soha nem sikerült a tervet megvalósítani, az összes érdekelték ószlute sainálátára.

Ez volt a játék. De a valóság komolyabb: mi lenne, ha az írók kormányoznák a világot s alkalmasak-e a világi szerepre? Egyesek talán azt hiszik, hogy az író akkor teljesíti politikai kötelességét, ha a lelkekben művészetével felébreszti a politikai megújulás és fellépés vágyát s nem akkor, ha parancsot ad a csendőrségnek, vagy katonaságnak, hogy ezt, vagy azt kell tenni az ország érdekében. — tartok tőle, hogy a két szerepkör nem egyezik szerencsésen a költők lelkeiben. Ady elsőrendűen politikai lélek volt, mint ahogy minden igaz író és költő szolgálja a társadalmi fejlődést, műveivel és magatartásával. — néha cselekvően, néha úgy, hogy egész lénye, minden sor írása ellenállás a divattal, az olcsóval, a közhellyel szemben. Ez a dolga. A francia forradalmat az enciklopédisták készítették elő, Diderot és D'Alembert; de Robespierre, az arrai ügyvéd hajtotta végre. — s a kétféle nem ugyanaz. Az orosz földrendést Dosztojevszkij és Tolsztoj készítette elő a cikkeiben; de Oroszország hatvan évvel előbb sülyedt volna el az anarchiában, ha a cár-atyuska föltétlenül Dosztojevszkij bízta meg a kormányalakítással; erre mérget vehetünk. Barrés jobboldali világnézeti, nemzeti szellemű író volt, egy nép szellemének nagy mozzatja és irány-

A bekövetkezett olvadás folytán:

Ujra helyreállt a rendes vasúti forgalom az aradi állomáson

Továbbra is a menetrendszerű időben indulnak és érkeznek a vonatok Vonat-változások, külföldi viszonylatokban

A közel egy hétig tartó rendkívüli havazások miatt, — amint erről az Aradi Közlöny naprónapra beszámolt, — számos intézkedés vált szükségessé a rendes forgalom fenntartására. Az időjárás viszonyosságait különösen a közlekedés selyette meg, amelyben számos kényszerű fennakadás történt. Így a CFR vonalain is rendkívüli intézkedéseket kellett foganatosítani a nagy havazások miatt, amelyek az elmúlt napokban érvényben is voltak. Szinte egy külön „féj” menetrend alakult ki azokon a vonalakon, ahol a hó nem okozott fennakadást.

Érthető örömet keltett tehát az aradi állomásfőnökség keddi jelentése, mely szerint a hirtelen beálló olvadás következtében az összes vasútvonalakon újra megindul a rendszeres forgalom. Az intézkedés kedden, január 23-án délelőtti tíz óra körül lépett életbe. Ez időponttól kezdődően tehát a szokásos menetrend újra érvényre jut. Itt jegyezzük meg, ha ezután is bármilyen változás állna be a vasúti közlekedésben, arról az Aradi Közlöny ezenül is kellő időben és teljes részletességgel beszámol.

Január 23-tól kezdve egyébként

változás áll be a nemzetközi gyorsvonatok Bucuresti-Budapest közötti forgalmában.

A 201-es számú gyorsvonat, amely este indul Bucurestiből és reggel 9.50-kor érkezik Aradra, szerdától kezdve nem folytatja útját Budapest felé. A 201-es számú gyorsvonat a jövőben is rendszeresen

regesen 9.50 órakor érkezik Bucurestiből Aradra, s az aradi pályaudvarról este 21.21 órakor visszajár Bucurestibe. Azok az utasok, akik a 201-es gyorsvonattal érkeznek Aradra, s útjukat Budapest felé akarják folytatni, az utat személyvonaton kell megtegyék. A 9.50 perckor érkező gyorsvonatok az aradi pályaudvarról 10.20 perckor van csatlakozása a Budapest felé induló személyvonattal. Ez a szerelvény 19.13 órakor érkezik meg a magyar fővárosba.

Ugyancsak változás történt a mai naptól kezdve az eddig este 21.11 órakor Budapestről érkezett nemzetközi gyorsvonat menetrendjében is. Ez a szerelvény

január 23-tól kezdve nem közlekedik Budapest és Bucuresti között és ennek következtében ez a vonat este nem érkezik Aradra. Aradról azonban, — mint fentebb megírjuk, — a reggel érkező 201-es gyorsvonat tér vissza Bucurestibe este 21.21 órakor. Budapest felől a gyorsvonat kivonása következtében a jövőben délután az eddig is forgalomban lévő személyvonat érke-

tője; de valószínű, hogy közepes és labozó miniszter lett volna. Goethe! — mondják erre tételem ellenzől, mint nagy példát; hát igen, Goethe miniszter volt. De először is Weimarban volt miniszter, ahol hater ember élt, másodsorban, hatvan éves korában, mint miniszter, mint a világ hályványa, mint a hatalom és tekintély megszemélyesítője, egy pudlikutya miatt, mely átszaladt a weimari színpadon, ugy összeveszett Carl Augusttal, herceggel hogy csaknem odavágta formálisan is — ahogy a gyakorlatban már régen odavágta — a miniszteri tárcát s felszandóre elment, sértődötten, jénába, ahonnan nagy hajbókolással tudták csak

zik utolsó szerelvényként Aradra. A Budapest-Bucuresti közötti közvetlen gyorsvonatösszekötés a jövőben is azonban megmarad, mégpedig az alábbi szerelvényekkel: Bucurestiből a 6.50 órakor induló Rapid-vonat 18.02 perckor érkezik Aradra, majd 18.14-kor folytatja útját Budapest felé és 22.05 órakor érkezik meg a Keleti pályaudvarra.

Budapestről reggel 7 órakor indul a gyorsvonat, amely 13.11-kor van Aradon, innen 13.16-kor folytatja útját Bucurestibe, ahová az eddigi menetrend szerint érkezik meg.

Itt írjuk meg, hogy ezután

a hálókocsik közvetlenül Aradról indulnak.

Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy a hálókocsik bérlet ügyét Budapestről intézték és Aradnak két fülke maradt. Ezután azonban a hálókocsijegyek eladását Aradon, a Wagons-Lits intézi és az eddigi korlátozás megszűnik és Aradról külön hálókocsit kapcsolnak az Arad-Bucuresti közötti gyorsvonathoz. A hálókocsijegyek előjegyzését tehát a Wagons-Lits Minorita-palotában lévő irodája intézi akár személyesen, vagy telefon útján is.

Fontos tudnivalók az állampolgárságok pótlósszeírásáról

Aradváros közigazgatási ügyosztálya ismételtén felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy az állampolgársági pótlósszeírásról szóló törvény nyújtotta lehetőség január harmincegyedikén véget ér. Mindazok, akik eddig a határidőig nem érvényesítik a törvényben biztosított jogot és nem kérvényezik a szükséges igazoló iratok benyújtásával alátámasztva, állampolgárságuk utólagos elismerését, úgy tekintetnek, mint akik lemondtak erről. Éppen ezért mindenki nyújtsa be január harmincegyedikéig bezárólag a pótlósszeírásban való felvételre irányuló kérelmét, még akkor is, ha eddig az időpontig az érdekeltek nem tudják valamennyi igazoló iratot beszerezni és mellékelni. A város közigazgatási ügyosztálya ugyan is ezután közli, hogy az ilyen hiányos kérvények mellékleteinek pótlását mindaddig elfogadja, míg a minisztériumba felterjesztendő kimutatás elkészül. Ez pedig január harmincegyediké után még néhány napot igénybe vesz.

Ritka természeti tűnemények Oroszországban

Milánóból jelenik: Faenza közelében néhány napja érdekes természeti jelenséget tapasztaltak. Éjszaka, különösen hajnal felé az ég déli részén erős fény keletkezik, amely azonban néhány pillanatra, mulva teljesen eltűnik. A meteorológusok véleménye szerint nem valószínű, hogy ezeket a fényjelenségeket a légkörben bekövetkező villamos kisülések okozták. Érdekes egyébként, hogy ilyen jelenségek általában olyankor tapasztalhatók, amikor gyakoriak a földrengések.

hazacsalogatni... De a példák sem bizonyítanak semmit. Ami bizonyít, a költők és szépírók önismerete, akik szorgalmat a politikát és a közéletet művelik, felismeretükkel és magatartásukkal, de nem szívesen — mint Giraudoux és Duhamel esete is mutatja — szolgálják a hatalmat közvetlenül, a gyakorlatban. Az író, ugy látszik, csak munkaszobájában uralkodik a lelkek fölött... csak? Nem gondolják, hogy a hatalom gyakorlásának ez a válfala sugárzóbb, itkosabb s nagyon sokszor hatékonyabb, mint a másik, a látható és valóságos? Giraudoux és Duhamel mintha felejték volna most e kérdésre.

FORUM filmszínház. TELEFON: 2010.

Ma, a szezon legkiválóbb és legmulatságosabb szent vigjátéka,

A három testőr A. Dumás örökbecsű regényének filmparódiája.

DON AMACHE, BINNIE BARNES és a 3 RITZ BROTHERS.

Uj FOX-híradó a legújabb háborús eseményekkel. Előadások: 5. 7-15 és 9-15-kor

11:30 és 3-kor matiné, olcsó helyekkel!

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és Működési Hivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre... 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre... 420 " || Egy hónapra 70 "

SUOMI

Írta: SEGESDI LÁSZLÓ

Fehérből vagy az égi hónál.
Jobb vagy sok minden földi jónál.
Ezernyi tóban fürdik arcod
S tisztán vívod szabadságharcod,
Suomi!

Észak bástyája csak te voltál.
Szüzen, iohéren, mint egy orár —
Sohsem kellett más vára néked.
Erős vár volt a tisztességed.
Suomi!

A küszködést, ha kellett, álltad.
Nyugat erejét megcsodáltad
S Kelet kincse se fogott rajtad.
A barátságot el nem adtad.
Suomi!

Most rád zúdult Észak vihara.
Hogy csöndes földed felkavarja
Szép dicsőséged vágja, nyesse.
S fehér havad pirosra lessze.
Suomi!

Helsinki-ben harangok zúgnak.
A szirénáid egyre bugnak —
S a kékrefagyott Ladogánál
Szíved ver minden katonánál.
Suomi!

Mi magyarok, csöndülve nézünk.
Testvéri szívvel veled érzünk —
S a vérviharban átkiáltjuk:
Győzni fogsz, mert mind ezt kívánjuk.
Suomi!

— AZ ARADI KÖZLÖNY LEGKÖZELEBBI SZÁMA
bentekén, január 26-án jelenik meg a szokott időben.

— ZÜRICH TÖZSDEZARLAT: Páris 10.00
és fél, London 17.69, Newyork 44.6, Brüsszel
75.05, Milánó 22.50, Amszterdam 237.07 és fél,
Berlín 178.70, Szófia 530, Belgrád 10, Bucaresti
330.

— MA: NEMZETI ÜNNEP. TELJES MUNKA-
SZÜNETTEL! Ma, január 24-én ünnepli meg az or-
szág népe a régi fejedelemségek egyesülésének év-
fordulóját. A törvényes rendelkezések értelmében
január 24. nemzeti ünnep és ezzel kapcsolatban a
rendőrség közgazgatási ügyosztálya közli, hogy a
szerdai nemzeti ünnep alkalmából teljes munkaszü-
net van. Az összes erre vonatkozó rendelkezések
szigorúan betartandók. Gyárak és üzemek nem dol-
gozhatnak, zárva tartandók az üzletek is. A mé-
szárszövetek, telcsarnokok és általában azok az élel-
miszerüzletek, amelyek vasárnapokon délelőtt tíz
óraig nyitva tarthatnak, a szerdai ünnep alkalmával
is 10 óráig kinyithatnak. A borbélyokra is a vasár-
napi munkaszüneti törvény intézkedésével vonatkoz-
nak.

— BIRTOLON AUREL ARADI SZÉNATOR
FELSZÓLALASA A KOLOZSVÁRI KORMÁNY-
ERTEKEZLETEN. A Tarescu kormányelnök ve-
zetésével Kolozsvárról összehívott kormányértekezle-
ten a kormány tagjain kívül az erdélyi törvényho-
zók és a közgazgatás vezetői is résztvettek. A fel-
szólalások során, amelyek a különböző kérdésekre,
kivánságokra világítottak rá. Birtolon Aurel aradi
szénator, a mezőgazdasági kamara elnöke, a leg-
főbb gazdasági tanács tagja is szót kért és elő-
adta, hogy kormányintézkedésre lenne szükség a
nyersbőr és a feldolgozott bőr árának összehar-
moltására. Megemlítette, hogy míg a nyersbőröket
42 lejes áron veszik át, addig a bőrgyárak 400
leire emelték a kész bőr árát.

— MINDEN POLITIKAI FOGLYOT ELENGEDTEK
BULGÁRIÁBAN. Szófiából jelentik, hogy az igazság-
ügyi minisztérium által kibocsátott általános politikai
amnesztia következtében a tegnapi napon Bulgária ter-
ületén minden politikai foglyót szabadlábra helyeztek.

— MEGHALT MOTTA SVÁJCI KÜLÜGYMI-
NISZTER. Bernből jelentik: Motta szövetségi ta-
nácsos a külügyminisztérium vezetője 69 éves
korában szívroham következtében meghalt. Motta
1911. óta tagja volt a szövetség tanácsának, előbb
mint pénzügyminiszter, majd 1920-ban mint kül-
ügyminiszter. A svájci szövetségnek öt ízben volt
elnöke.

— MEGHOSSZABBÍTOTT KATONAI SZABAD-
SÁGOLÁSOK. Az aradi rendőrség katonai ügyi osztá-
lyához kedden távirati intézkedés érkezett, amely
szerint mindazok a 3-as hegyvidéki ezredhez tartozó
katonák, akik január 24-ig kaptak szabadságot, szabad-
ságukat az ezred február 9-ig meghosszabbította. Az
érdekeltek tehát január 24-ike helyett csak február
9-én kötelesek ezredükönél jelentkezni.

— ÖSZRE ELKÉSZÜL A TEMESI HELY-
TARTÓSÁG SZÉKHÁZA. A temesi helytartóság
székháza, amelynek hossza hetvenöt és szélessége
huszonöt méter lesz, július végére építészeti el-
készül. Akkor megkezdik a fűtőszervezet, a víz-
vezeték és a tetőfel szerelést, majd a berende-
zést. A butorzat szállítására február elején tart-
ják meg az árjelést. A királyi helytartóság novem-
ber elején költözik be új palotájába.

DIANA

cseppek a szájiápoláshoz.

— MAGYAR BÁL TEMESVÁRON. Temes-
vár. Kedd este a Kulturpalota nagytermében ren-
dezte meg Temesvár magyarságának ifjúsága ren-
des évi Magyar Bálját, amely a bánati évad egyik
legkiemelkedőbb mulatsága hosszú évek óta. A
Magyar Leányegylet az összes diákegyesületek
közreműködésével rendezte meg a bálát.

Az új csikágói hóhér rekordja

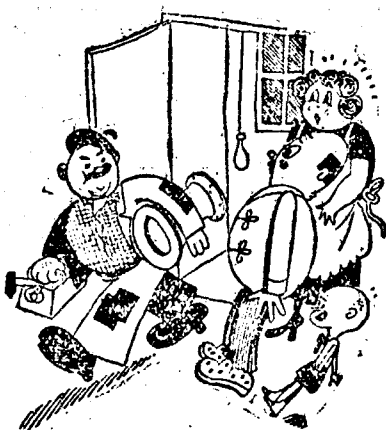
A Chicago Daily News hosszabb tudósításban
számol be az új csikágói hóhér — egy volt villa-
mossági mérnök — bemutatkozó szerelméről. A
volt mérnök első ezirányú ténykedése három kivég-
zés volt, amelyet a Rockview-fogházban hajtott végre.
A lap megjegyzi, hogy az új állami hóhér valóság-
os rekordot állított fel, amennyiben a harmas ki-
végzést összesen 14 és fél perc alatt hajtotta végre.

— MA, SZERDÁN NINCS ELŐADÁS A
KÖLCSEY ÉLETISKOLÁBAN. A tudománynép-
szeresítő előadások sorrendjében ma este a nem-
zeti ünnep miatt az Életiskola szünetel. A jövő hét
szerdáján a fizika új tananyagának sorából
fog néhány kísérlettel szemléltetett előadást tar-
tani Firneisz György a római katolikus fő-
gimnázium tanára, kit a Kölcsey Életiskola köz-
zönsége az elmúlt években halgatott előadásai-
ból közvetlen jó előadónak ismer.

— KIEPURÁK A TÖRTÉNELEMBEN.
Newyork. Jean Kiepora, a hírneves lengyel
származású énekes elhatározta, hogy ré-
szint a saját és részint felesége, Eggert
Márta megidézésai alapján megírja Lengyel-
ország utolsó napjait, úgy ahogyan azt a
távolból megfigyelheték.

— EREDMÉNYES MONOPOL-RAZZIA. Az
illetékes hatósági közegek házkutatást tartottak
Kiss József Colonej Paulian-ucca 5-7. szám
alatti magánzó lakásában, ahol 70 deka vágott-
dohányt és egy lebélyezettlen öngyújtót találtak.
A dohányjüvedéki törvény vonatkozó szakasza ér-
telmében ezért pénzbírsággal sújtották.

Kinos ügy

— Nyolc napon belül meglátva vissza-
hozom...

Törvényjavaslat készül
az 5%-os városi lakbérleti illeték
állami behajtására!

Ghelmegeanu Mihaj belügyminiszter aláírás
végett rendelettervényt terjesztett az Uralkodó
elő az 5 százalékos városi lakbérleti illeték, va-
lamint az 1 ezrelékes tüzoltó illeték behajtására
vonatkozóan. Ennek a rendelettervénynek ér-
telmében a jövőben ezeket az illetékeket az ál-
lami adóhivatalok hajtják be a községi közgaz-
gatás javára, a lakbérleti illeték behajtásával
egyidejűleg. A rendelettervény intézkedését az-
al indokolják, hogy a bérletk gyakran költöznek
és ezért a városok pénzügyi szorultatái, amé-
lyeknek kevesebb ember áll rendelkezésére, nem
mindég tudták ezeket az illetékeket behajtani.

— Hegedüs Nándor gyásza. Nagyváradról jelentik:
Súlyos csapás érte Hegedüs Nándort, a Szabadság-
című napilap főszerkesztőjét: felesége életének 51-ik
évében, vasárnap este fél hét órakor, hosszas szen-
vedés után meghalt. Hegedüs Nándornét városzerte
ismerték és sokra becsülték. Elejét rendkívül szorgá-
lom, energikus munkakészség jellemezte és kifűző ú-
leti érzékkel virágoztatta fel sokirányba szétágazó
vállalatát. Megszervezte az összes bucsresti-s külföldi
lapok nagyváradi és biharmegyei terjesztését és val-
laikozását szívós energiával egyre részletesebb ál-
lapokra helyezte. Három lapot adminisztrált, vezette a
Hírlap-irodát s közben kölcsönkönyvtárat létesített.
Vállalatánál minden mozzanatot számontartott s min-
den üzleti szál az ő kezében futott össze. Sokrétű és
tisztelőtreméltó energiával végzett munkájában beteg-
sége sem lankasztotta. Halála nemcsak férjét és fiát,
dr. Hegedüs Boldizsár vegyész-nőközt borította
gyászba, de szűkebb rokonságán kívül, alkalmazottai
is őszintén meggyászolják, mert jó munkaadó volt, aki
szíven viselte alkalmazottjai sorsát. Hegedüs Nándor-
nét kedden délelőtt fél 11 órakor temették a Doroban-
tilor-uti ort. zsidó temetőből.

— Feltalálták az önműködő mikrofont. Ko-
penhágából jelentik: Két jólismert dán mérnök,
Petersen és Arnold Paulsen feltalálták az ön-
működő szabályozású mikrofont és azt az összes
országokban szabadalmaztatták. A Berlingske Ti-
dende című lap szerint az új mikrofon használa-
tánál jóformán nincs szükség az ügyvezetett
hangmérnökökre, mivel a hang szabályozását a
készülék maga végzi el.

Hölgyek figyelmébe!

DAUER öndolálás, 7 havi jóállással 180— lel.
Modern bál és nappali frizurákat, berlini divat-
lapból készít.

Divat hajszínesítés külföldi anyagból.

Olcsó bérletrendező.

Nógrády T. P. Avrami Iancu st., az udvarban.
4-es utca tőzüz megállóban.

— Aranylakodalom. Kisjenőn, Vasárnap, folyó hó
21-én tartották meg Kisjenőn Deák József és neje me-
leg, családi ünnepség keretében 50 éves aranylakodal-
mukat. A köztisztviselőkben álló házaspár ünnepegen a
családtagok, gyerekek, unokák, rokonság teljes szá-
mban megjelentek s az ismerősök és tisztelők nagy tá-
borba köszöntötte fel — úgy a templomban: mint a
Polonyi-házban — meleg szavakkal a ritka ünnepséget
megért kisjenői magyar családot.

— Dr. Gárdos szülész-nőorvos hazajérkezve,
rendeléseit ismét megkezdte, Str. Goldis 8.

— EGYKORI KÖZÖS-HADSEREGBELI ROK-
KANT-TISZTEK FIGYELMÉBE! Az Aradon és
Aradmegyében lakó volt osztrák-magyar hadsereg-
beli rokkant-tiszteket felszólítják, hogy saját ér-
dekükben okvetlenül jelentkezzenek a hét folyamán
a Brajanu-ucca 18. szám alatti lévő Iparos Ötthon
épületének elsőemeleji helyiségében Todor Nicolae
rokkant tiszténél, fontos összeírás céljából. Az
érdekeltek naponta délután 4 és 6 óra között je-
lenjenek meg a fenti helyen.

— Idegesség, fejfájás, szédülés, álmatlanság, reg-
geli rosszullét, levertség, bágyadság, sok esetben
hamarosan megszűnnek, ha bélműködésünket felkelés-
kor éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc
József” keserűvízzel elrendezzük. Kérdezze meg or-
vosát.

— A MAGYAR EGYETEMI NYOMDA KI-
ADJA TIZENKÉT JUGOSZLAVIAI ÍRÓ MUN-
KAJÁT. Beigrádból jelentik: A Politika című
jugoszláv lap meglegeződéssel számol be arról,
hogy a budapesti Magyar Királyi Egyetemi Nyom-
da elhatározta, hogy magyarra fordítja és kiadja
tizenkét jugoszláviai író munkáját. A tizenkét író
közül hat szerb, négy horvát és két szlovén. A
Politika hozzáfűzi, hogy a budapesti Egyetemi
Nyomda elhatározása jelentős lépés a magyar
kulturális kapcsolatok fejlődése terén.

ma, szerdán d. u.
6 órakor légvédelmi
előadás.

A január 24-i egyesülési ünnep megünneplése

Bucuresti. Szerdán, január 24-én az összes románok egyesülésének napját a szokott fényes foglalkozással megünnepleni. Délelőtt 11 órakor az ország összes templomában Te Deum lesz, amelyen részt vesznek a helyi polgári és katonai hatóságok képviselői. Te Deumot tartanak ebben az időpontban Bucurestiben is és ezen Nicodim pátriárka, a miniszterelnök, a királyi tanácsosok, a törvényhozó testület tagjai, a kormány tagjai és a magas katonai és polgári előkelőségek vesznek részt. Polgári személyek részére a NUF díszegyenruhája köpennyel a kötelező viselet. Birák, a Legfelsőbb Törvényvéleményező Tanács, a Legfelsőbb Számvevőszék és a közigazgatási táblák tanácsosai tájában jelennek meg az ünnepségen. A hadsereg tagjai számára az előírt viselet: Köpeny, khaki zubbony és nadrág, fekete csizma, bőrderékszíj, keztyű, új modeljű rohamsisak.

— Papp Károly halála. A magyarországi Gáboros községben a közelmúlt napokban elhunyt Papp Károly nyugalmazott főjegyző. Papp Károlyt életének 66.ik esztendejében ragadta el a könyörtelen halál. Az elhunyt Gáboros község díszpolgára volt. Tevékeny részt vett minden társadalmi és egyházi megmozdulásban. A református egyház főgondnoka volt és a IV. oszt. magyar érdemkereszt, valamint a III. oszt. hadi érdemkereszt tulajdonosa volt. Papp Károlyt, akit Aradon és a megyében is számosan ismertek és itt is kiterjedt baráti köre volt. Január 18-án helyezték örök nyugalomra a község által adott díszsírhelyen. Halálát a Papp-családon kívül Torkos, Kresznerich, Szilády, Lászlóffy, Govrik, Durkó, Hauer, Szathmáry, Paksi és Pongrácz-családok gyászolják.

— Légyvédelmi előadások sorrendje. Az aradi légyvédelmi előadások sorrendje a következő: Január 25-én: IV. kerület 8—8.50 K—O betűig, 9—9.50 P—U betűig, V. kerület 10—10.50 V—Y betűig, 16—16.50 A—E betűig, 17—17.50 F—J betűig. Január 26-án: VI. kerület 8—8.50 I—G betűig, 9—9.50 A—E betűig, 10—10.50 F—J betűig, 16—16.50 K—O betűig.

Végkiárusításból len- és pamutvásznakat, kimaradt asztalneműeket lakásomon árusítom.

L. GRÜNBERGER Moise Nicoara-u. 1. sz. I. em.

— HATSZÁZEZER LEI KÁRTÉRÍTÉSRE KÖTELEZTEK A GAZOLÓ SOFFÓT. Bucurestiből jelentik: Nicolae Pan, a „Bragadiru“-vállalat egyik tehérgépkocsijának vezetője az elmúlt évben hajákragázolta N. Staicu viljamoskajaut. A bíróság ezért háromhónapi elzárásra s négyszázezer le, az áldozat családjának fizetendő kártérítésre ítélte. A tábla a szabadságvesztési büntetést helybenhagyta, a kártérítést azonban hatszázezer leire emelte fel.

— TETTENKAPOTT BETÖRŐ-NŐ. Balogh Anna Carol-körút 60. szám alatti lakos bejelentette a rendőrségen, hogy amikor tegnap délután hazatért lakására, észrevette, hogy ajtájának lakóját egy ismeretlen asszony feltörni igyekszik. Balogh Anna megjelenésére a betörési kísérlet tettese futásnak eredt és menekülése közben elejtette rejtőkütyűt, amelyben 1330 lei készpénz, egy nyugdíjkönyv és egy államvasúti kedvezményes utazási igazolvány volt. A megtálatott okmányok alapján a rendőrség bevezette a nyomozást a porüljárt asszony elfogása érdekében.

KIADÓ

május 1-ére 5 szoba, hallból álló elsőemeleti, parkettás, 2 fürdőszobás, két bejárattal úri lakás. Strada Moise Nicoara 10. 468

— A rom. kat. leányegylet teastélye Kisenön. Vasárnap, folyó hó 21-én tartotta meg a kisenő-erdőhegyi rom. kat. leányegylet az Iparos Kör kistermében táncal egybekötött teastélyét. Ezen estély — mely iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg a község társadalmában, különösen a fiatalok körében — volt a község idejéig első farsangi mulatsága és ezért is, de különösen azon szimpátia és jóhírnév miatt, amelyet ez az egyesület élvez Kisenő-Erdőhegyen, már előre biztosítva volt a sikere. Az estély, amelynek megrendezésén fáradoztak az agilis asszonyok Vály Elemérné elnöknő vezetésével napok óta a kat. leányok nagy tábora, valóban nagy és szép anyagi és erkölcsi siker mellett zajlott le. Az estély tiszta jövedelmét az egyesület nemes gesztussal a rom. kat. egyház szegényeknek felségélyezésére adományozta. Az estély sikere érdekében lelkes odaadással és nagy ambícióval dolgozott leányok névsora a következők: Csomány Bözsi, Csomány Élla, Henni Lili, Henni Baby, Gaizer Bözke, Igna Élla, Krasztel Luizi, Farkas Bözsi, Farkas Ilona, Gáspár Ági, Zöldi Rozika, Ungér Mária, Molnár Bözsi, Eiszter Gizi, stb. A zenét Szálka György zenekara szolgáltatta és a megjelenő közönség a legjobb hangulatban szórakozott a hajnali órákig.

— SZEMÉLYAZONÓSSÁGI IGAZOLVÁNYOK KATONAI LÁTTAMOZÁSA. Az aradi téparancsnokság felszólítja mindazokat, akikre vonatkozott a személynazonossági igazolványok láttamoztatásának kötelezettsége és mindezekig nem jelentkeztek a téparancsnokságon igazolványuk lebélyegeztetése céljából, hogy legkésőbb február elsejéig haladéktalanul jelentkezzenek a téparancsnokság irodájában. Mindazok, akik február elsejéig igazolványukat lebélyegeztetik, mentesülnek a büntetés alól; míg azokat, akik a fenti határidőig sem jelentkeznek, szigorúan megbírságozzák. Az érdekeltek minden munkanapon reggel 8—1-ig és délután 4—7 óráig jelentkezhetnek a téparancsnokságon.

FIGYELEM!

Predeal legszebb helyén fekvő modernül berendezett és minden kényelemmel ellátott „GRIZZLY“-pensióban szobák penzióval kaphatók. Egész éven át nyitva!

— Mindenki tudja a maga baját... Londonból jelentik: VI. György angol király a földművelésügyi minisztériumban találkozott Dan Hillmannal, az angol halászok képviselőjével. Az egyszerű munkás minden szenttartástól mentesen, közvetlen hangon kezdett beszélgetni a királlyal. Az első kérdése így hangzott: „Hogy van? Hogy van a felesége és hogy vannak a gyerekek?” A király mosolyogva köszöntötte meg az érdeklődést. Dan Hillman így folytatta: „Ludom, hogy mostanában rengeteg dolga van, ezért gyorsan végzek mondanivalómmal”. Ezután röviden vázolta a halászok súlyos helyzetét és előadását ezekkel a szavakkal fejezte be: „Bizony, manapság az angol halásznak még súlyosabb gondjai vannak, mint Önnek”.

— A Magyar Báj menyasszonyi táncáról megjelent tudósításunkba sajnálatos tévedés csuszott be, amennyiben a Népközösség részéről a győzteseknek ajándékozott pártját Dein Paula kalapszalonia szálította. Készséggel állapítjuk meg ezt, mert köztudomású, hogy az eddigi Magyar Bálakon is Dein Paula művészi izlésével készítette a menyasszonyi pártját.

FEBRUÁR

3 IPAROS BÁL

A Kolping sikeres táncestélye

Január huszonharmadikán, kedd este tíz órai kezdettel rendezte meg az aradi Kolping-egyesület nagyszerű farsangi táncestélyét. Az izlésesen feldíszített terem zsúfolásig megtelt pártolótagokkal, vendégekkel, akik a megnyitót után a táncteremben, a büfé és a tombola körül oszlottak széjjel. A gazdagon felszerelt büfében Bartl Ernő és neje, Pánits Pálné és Baranyi Ferencné állottak a megjelentek szolgálatára, míg a tombolát Groglott Annus, Baranyi Bella, Pécsi Nusi és Pécsi Annus vezették. A zenét cigányzenekar és a Kolping-egylet saját tánczenekara szolgáltatta. A nagy gonddal előkészített táncmulatság megrendezéséért az egyesület agilis vezetőségét: P. Oláh Ferencet, Pánits Pált, Hentschel Istvánt és Bartl Ernőt illeti meg az elismerés. A farsangi esten különben maguk a Kolping-fluk látták el a rendezői tisztségeket. A kedélyes, hangulatos táncmulatság, amint előre is meg lehetett állapítani, a legjobb hangulatban, a reggeli órákig tartott. A farsangi táncestély tiszta jövedelmét az egyesület felszerelésének a kiegészítésére fordítják.

— Szakították a katonáddal az amerikai játégyárak. Newyorkból jelentik: Az amerikai karácsonyi piacra az elmúlt évben a játégyárosok szövetségének kimutatása szerint 250 millió dollár értékű gyermekjáték került. Az összes gyárak szakították a katonáddal a békek életre és termelői munkára emlékeztető játékszereket készítettek. Közük a legdrágábbak: 1—2 lóerős motortu apró gépkocsik, gőzhajók, teljesen üzemképes rádióállomások, tökéletesen berendezett konyhák villamos tüzhellyel, vízvezetékekkel, végül bonyolult villamosvasúti hálózatok alapúttal, viaduktokkal önműködő vonatokkal és pályaudvarokkal, melyeknek hangszórói a vonat közeledtére elkiáltják az érintendő állomások kistromát.

— Sikerült iprosbál Borosjenőn. A borosjenői iparosság fiatalosága 20-án este a „Fügaras“-féle vendéglő összes termében táncmulatságot rendezett. Az igen nagy számban megjelentek a késő reggeli órákig igen kedélyes hangulatban érezték magukat. A zenét a pankotai jazz szolgáltatta, melynek fiatal tagjai a közönség részéről nagy tetszést keltettek. A jelenlevők konfetti-, valamint serpenyőcsatákkal szórakoztak. Szépségverseny és táncverseny is volt, melynek három első helyezettjei díjakat nyertek. A szépségverseny díjnyertes Skorka Aranka volt, második Rauch Tilda, harmadik pedig Horváth Ilke. A táncverseny díjait a leányok részéről: első Schmidt Nusika (Pankota), második Horváth Ilke és a harmadikat pedig Mátyási Rózsika nyerték. Jelen voltak: Cizmas Pavel és neje, Korcsog Andor és neje, Dumitras Ioan és neje, Horváth István és neje, Seran Gheorghé és neje, Almási János és neje, Sara Gheorghé és neje, Scherer Oszkár és neje, Reider Kálmán és neje, Bauer József és neje, Becker Károly és neje, Pozsonyi Árpád és neje, Mahler János és neje, Almási Mihály és neje, Rancza György és neje, Pantea Nicolae és neje, Stépici Gheorghé és neje, Alexa Ilie, Gogu Vasile, Tóth Péter, Albu Gheorghé, Simandan Petru, Rádai Imre, Czeidler Ania, Takács György, Bilek J. (Borossebes), Skorka Jánosné, Bacilla Józsefné, Schrenk Károlyné, Rauch Józsefné, Pák Szilárdné, Ferenczi Jánosné, Sodolan Ioanné, Kovács Istvánné Mátyási Istvánné, Vilics Györgyné. Leányok: Kettner Baba (Borossebes), Cizmas Rozalia, Veress Hajnal, Voitek Nusi, Vostinar Magdus, Almási Ilonka, Bacilla Ilus, Schrenk Magdus, Kovács Böske, Ferenczi Luci, Pák Manci, Vagyon Mariska, Sas Mária, Sodolan Ita, Lázár Manci, Laczkó Manci, Vilics Ilonka, Lupoi Mária, Sábau Voica. A mulatság pompás megrendezéséért Nagy István, Bulza Pavel, Havasi Zoltán, Csendes Peti és Reider Péter dicséretet érdemelnek. A uszta jövedelem a hadfelszerelés javára fordított.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

SZERDA:

HAJÓS gyógyszer-tár, Bulev. Regina Maria 8
KAIN gyógyszer-tár, Calea Banatului 1.
NIEDERMAYER gyógyszer-tár, Str. Gojdu

CSÜTÖRTÖK:

WEISZ gyógyszer-tár, Piata Avram Iancu 12
JANKA gyógyszer-tár, Bulev. Reg. Ferdinand
Dr. DICK gyógyszer-tár, Str. Mărăsești 1.

SZINHÁZ

Szerdán: Klotild néni, Alarcok,
Zsimberi-zsombori
szépasszony

Csütörtökön: „Lyon Lea“

A szerdai hivatalos ünnepen a színház három előadást tart. 3 órakor Vaszary Gábornak szellemességben, ötletességben és fordulatokban fejlemű, mulajátlan vigjátéka, a Klotild néni van műsoron. 6 órakor Károly Sándor Alarcok című pompás háromfelvonásos színpadi játéka, 9 órakor pedig az idejéig évad legnagyobb sikerű táncosoperettjét, a Zsimberi-zsombori szépasszonyt játssza a társulat. Minhárom előadás olcsó helyárrakkal kerül bemutatásra.

Csütörtökön este 9 órakor ünnepi előadás keretében üli meg Fekete Mihály színészi pályafutásának 35.ik évfordulóját. Erre az alkalomra művészi karrierjének egyik legnagyobb szerepét, Bródy Sándor Lyon Leájának rabbiját alakítja. Rajta kívül Felszeghy Mária vendégfellépte, Mészáros Béla, Felhő Ervin és Gömöri Emma avatja igazi művész eseményre a jubiláris előadást.

A KAMARA SZINHÁZ MÜSORA:

SZERDÁN 3 ÓRAKOR: „Klotild néni“, Vaszary Gábor páratlanul szellemes vigjátéka (hatodszor)

6 ÓRAKOR: „Alarcok“, Károly Sándor 3 egyfelvonásos színpadi játéka, (harmadszor).

9 ÓRAKOR: „Zsimberi-zsombori szépasszony“, Erdélyi Mihály nagy táncosoperettje (tizenhetedszer)

CSÜTÖRTÖKÖN 9 ÓRAKOR: „Lyon Lea“, Főszereplők: Fekete Mihály, Felszeghy Mária, Gömöri Emma, Mészáros Béla és Felhő Ervin.

Szerdán 6 órakor: Alarcok, Károly Sándor vigjátéka

A Kamara Színház a közönség óhajának engedve vasárnap délután 6 óra ismét műsorra tűzte Károly Sándor aradi írónak a bemutatott előadásait. Az előadás olcsó, 20—50 leies helyárrakkal kerül színtérre.

Katholikus Leányklub tea-délutánja jan. 28-án, vasárnap d. u. 5 órakor a Központban

Az Aradi Atlétikai Club története

Osszeállította és írta:
NAGY IMRE, az AAC alelnöke

Az Aradi Atlétikai Club híven nevéhez és kitűzött céljához, melyet alakulásakor maga elé tűzött, legelőbb feladatául tekintette a szabadtéri sportok s így elsősorban, akkor még városunk sporttársadalmának felépítésétől annyira távollevő atlétika bevezetését és fejlesztését. Nem csekély feladatra vállalkozott Nemcsák a megszervezés nehéz munkája, a főformán semmitől való alkotás nem sok sikerrel kecsegtető feladatra várt megoldásra, hanem meg kellett ennek az líju egyesületnek küzdenie a maradt sportfelfogást képviselők nem kis táborának nem sok jóakarattal eláruló aknamunkájával is.

De a lelkes meggyőződés, az erős akarat diadalmasan vágta keresztül magát minden akadályon.

Természetesen a kezdet nehézségein át kellett esni és Matúsik Márton kapitány vezetése alatt a szabadtéri sportokért rajongók kicsiny tábora, ha megfelelő eszközök hiányában még rendszertelenül, de annál nagyobb kedvvel és lelkesedéssel indult el az akkor még rögs ösvényen a cél felé, mely idővel a dicsőség és siker széles országútján annyi diadalhoz vezetett.

Természetes dolog volt, hogy mindaddig, míg a club megieelő sportteleppel nem rendelkezett, az intenzív és tervszerű sportmunka nem is indulhatott meg oly módon, hogy az látható eredményeket is tudjon felmutatni. Csak mikor 1902. tavaszán a várostól kapott területen megindulhatott egy megieelő sporttelep építésének munkája, kezdett lendületet venni az atlétika kifejlődése is.

A budapesti és kolozsvári egyetemeken tanuló lelkes ifjúgárda, élükön Heger Antal kiváló atlétáknak, ki akkor műegyetemi hallgató volt és az atlétikának alapos ismerője és rajongója vetette meg alapját és szabta meg irányját az AAC atlétikájának. Ez időtől kezdve, különösen a nyári szünetekben rendszeres atlétaképzés és nevelés folyik, mely edandó, lelkes támogatás mellett a legszebb reményekkel kecsegtet.

A tervszerű céludatos és kitartó munkának meg is lett az eredménye. Már az 1904. évben olyan atlétagárdával lép az AAC az ország közönsége elé, hogy már országos viszonylatban is elismert és számottevő sporttényező.

Egymásután tűnnek fel a kiválóbbai-kiválóbb atléták az AAC-ban. Főhly Nándor, ki 1904-ben Magyarország diszkoszvető bajnoka s aki az 1906. évi második athéni olimpiánon nemzetközben a második lett. Majd Alt János, Bana Sámuel, Molitorisz József, Odry Zoltán és Ziffer Sándor, mint az ötös súlydobó csapatversenyeken évekön át országos bajnok csapat tagjai.

Atlétikánk irányítását később Molitorisz József és Preisinger Béla veszi át és az AAC atlétikának gyönyörűen jvelő pályáira vezetéseük alatt éri el zenitjét.

1904. október 19-én rendezt meg az AAC a Magyar Atlétikai Szövetség megszűzéséből Aradon a 30 km.-es országos távugrázóversenyt, melyen az ország legjobb versenyzői indulnak. Pár az I díjat Pető Márton (MAC) viszi el 3 óra 6 n és 12.5 mp.-es idővel, azonban a II. helyen Greiner Károly és III. helyen Pivny Aladár AAC-versenyzők végznek, mely a nagy mezőnyt tekintve, óriási eredménynek számított. A kitűnő rendezés elismeréséül a MASZ évekön át az AAC-ra bizza a verseny levezetését.

Az 1905. év utabbi és még nagyobb sikereket hoz. Újabb kiváló atlétatehetségek tűnnek fel. Budapesti nárom és a pozsonyi orsz. atlétikai versenyen egymást érik az AAC-győzelmek. Főhly Nándor a diszkoszvetésben újból országos bajnok (39.70 m.) és Jenő fűherceg vándordíjának birtokosa lesz. Ötös súlydobó-csapatunk: Alt János, Molitorisz József, Mudin István, Odry Zoltán és Odry Attila a pozsonyi orsz. versenyen csak második helyen végöz ugyan, de annál kiemelelőbb helyen lépnek elő a pozsonyi bajnokságra.

1905. július 2-án került lebonyolításra Aradon az AAC rendezésében a délmagyarországi atlétikai verseny, melyen az AAC kiváló atlétagárdája 9 első és 23 második és harmadik díjjal növeli az AAC-nak országosan elismert hírét.

- 100 yardos sikiutásban: 1. Korányi Barna
- súlydobásban: 1. Mudin István
  - magasugrásban: 1. Ziffer Sándor
  - diszkoszvetésben: 1. Mudin István
  - távugrásban: 1. Heger Antal
  - gerelyvetésben: 1. Mudin István
  - rudugrásban: 1. Heger Antal
  - 220 yard sikiutás: 1. Korányi Barna
  - 1/4 ang. mériókl: 1. Duffner János

Az AAC komoly és eredményes sportmunkájának és kitűzött nagy sikerének meg is van az erkölcsi elismerése. Az AAC elnökét, mint egyetlen vidéki tagot meghívják az országos olimpiai bizottságra.

Az 1906. év. újabb babérokkal díszíti az AAC győzelmek díszes koszorúját. Budapest, Debrecen, Siófok és Arad, mind megannyi állomásai a dicsőség útjának.

1906. május 20. Budapest, orsz. torna- és atlétikai verseny. Ötös súlydobó csapatunk 61.88 átlaggal első díjat nyer és azonkívül két második díjat is hozunk haza.

1906. május 28.: Debrecen, orsz. atl. verseny. Magasugró csapatversenyt az AAC csapata nyer!

SPORT KÖZLÖNY

Kertész Gyula, az AMTE és az UDR volt edzője szombaton az Egyesült-Államokba utazik

Arad, Kertész Gyula, a neves edző, mint ismeretes, Aradon több, mint három éven át működött az AMTE-nél és ezidő alatt az együttes igen figyelemreméltó teljesítményeket tudott felmutatni. Kertész Gyula ezután Resicán működött tovább, az UDR csapatánál. Az általánosan ismert edző már régebben foglalkozott a kivándorlás gondolatával, de csak most sikerült beutazási engedélyt kapnia az Egyesült-Államokba és feleségével együtt szombaton utazik el az Újvilágba Genovából, a Washington nevű amerikai utaszállító gőzhajón. Kertész Gyula 18 éves fia már egy év óta az Egyesült-Államokban él és Newyorkban fejezi be tanulmányait. Kertész Gyula barátságos uton felbontotta a resicai UDR egyesülettel szerződését és kedden délután néhány órán át Aradon tartózkodott. A távozó edző a

következőket mondotta munkatársunknak:
— Szombaton szállunk hajóra Genovában, hogy a Washington nevű amerikai nagy gőzösön feleségemmel együtt az Egyesült-Államokba vándoroljunk ki. Newyorkban telepszem le, ahol sportiskolát nyitok és továbbra is sport-oktatás-sal fogok foglalkozni. Az UDR egyesületével a legbarátságosabb uton bontottam fel a szerződésemet és a tavaszi szezonra már más fogja előkészíteni ezt az együttest. Ez ton mondt búcsút az ország sportközönségének, az AMTE és az UDR játékosainak. Arad sportszerető közönségének, egyben ezton fejezem ki köszönetemet, az egyesületek vezetőségének és a játékosoknak azért, hogy felelősségteljes, nehéz munkámban mindenkor támogattak.

Konrád Jenő edző Román'ában szeretne szerződéshez jutni

Konrád, az ismert edző, aki jelenleg az Olimpique Lille csapatánál működik, levelet írt Romániába, amelyben közli, hogy szívesen eljönne Romániába, ha megfelelő szerződéshez jutna. Konrád évekket ezelőt a Ripensinál működött, ahonnan Franciaországba kapott meghívást.

Játékvezetőcsere a jugoszláv, román és magyar szövetségek között

A Duna Serleg keretében lebonyolításra kerülő mérkőzéseket a három résztvevő állam labdarugószövetségéhez tartozó bírók vezetik. Ezek szerint a román—magyar mérkőzést jugoszláv, a román—jugoszláv mérkőzést magyar és a magyar—jugoszláv mérkőzéseket román bírók vezetik.

O SONJA ÉREM — OSZKÁR ÉREM. " A norvég korcsolyázó szövetség érmet alapított, mellyel a legjobb norvég korcsolyázót tüntetik ki évenként. A legjobb gyorskorcsolyázó az „Oszkár érmet" kapja, míg a legjobb műkorcsolyázó a „Sonja érmet" nyeri el. A norvégek ezzel öröklélik meg két világhírű korcsolya-világbajnokuk: Oskar Mathiesen és Sonja Henne nevéit és érdemét.

Futballista-szakértő

A Bucuresti—Berlin mérkőzésen a bucuresti-i német követség egyik tisztviselője is jelen volt. A hivatalnoknő most látott mérkőzést először életében.

A mérkőzés folyamán felkiáltott:
— Sehoggy sem értem ezt a játékot! Ha a játékosnak nem kell a labda, miért fut utána, viszont ha kell neki, miért rugja el magától!

O AZ OLASZ BAJNOKSÁG EREDMÉNYEI.

Olaszországban vasárnap is folytatták a bajnoki mérkőzéseket. Eredmények a következők: Torino—Milánó 3:1, Juventus—Ambrosiana 1:0, Bologna—AS Roma 1:0, Genova—Fiorentina 3:0, Lazio—Modena 1:1, Venezia—Liguria 2:1, Novara—Triesina 2:1, Napoli—Bari 1:1. A bajnokságban a Bologna vezet 22 ponttal, második a Genova 21 ponttal. Az Ambrosiana a harmadik, a Juventus pedig a negyedik helyen áll.

főlényesen és azonkívül atlétáink 6 első, 12 második és 1 harmadik díjat szereznek.

1906. május 24.: Budapest, BBTE orsz. atl. versenyén Ziffer Sándor a diszkoszvetés és távugrás összetett versenyén első és megnyeri Darányi Ignác miniszter vándordíját. E versenyben ugyancsak a egy második és két harmadik díjat hoz.

1906. aug. 15.: Siófok, orsz. atl. verseny. 1/4 ang. mériókl sikiutásban első Duffner János, míg Hoffmann János az 50 és 220 yardos sikiutásban harmadik lett.

1906. szeptember 8.: Aradon, az AAC által rendezett első országos atlétikai verseny. Sem azelőtt, sem azután Aradon soha nem látott mezőny. A különböző versenyeken 112 atlétával vesz részt a MAC, BEAC, BBTE, SZAK Szeged, IFC Temesvár, KAC Kolozsvár, ATE és AAC.

A nagy versengés dacára az AAC Hoffmann János, Heger Antal és Odry Zoltán révén három első díjat biztosít magának.

O ROMAN ÖKÖLVIVÓ BUENOS AIRESBE KAPOTT MEGHIVÁST. Petrescu Ijje a kiváló román ökölvívó meghívást kapott Buenos Airesbe, ahol több mérkőzést bonyolít le. Petrescu délamerikai útja előtt megütközik Spakow és Serbanescu ökölvívókkal. A Petrescu—Spakow mérkőzésnek megállapodását szombaton kellett volna aláírni, azonban Spakow váratlanul Brassóba utazott, ahonnan távbeszélőn közölte, hogy egy-két napot pihenni szeretne, aztán hajlandó kiállani Petrescu ellen.

O Az Erdélyi Kárpát Egyesület vezetősége értesíti a választmány tagjait, hogy tekintettel az ünnepre, megbeszélését nem június 24-én, hanem 31-én tartja meg. Casoia-i menedékházunk a téli sportot űző tagjaink és a nagyközönség rendelkezésére áll. Előre bejelentett csoportok elsőosztályu teljes ellátást 130—150 leiert kaphatnak.

O MAGYARORSZÁG GYORSKORCSOLYABAJNOKA: LADANYI GEDEON, Budapest, Magyarország gyorskorcsolyázó bajnokságát szombaton és vasárnap rendezték meg. A bajnoki címet Ladányi Gedeon szerezte meg Hidvéghy előtt.

TEKESPORT

A Metalurgistul egvényi tekeversenye szombaton és vasárnap kerül lebonyolításra. A versenyen egy férfi-, mint a hölgyversenyekre értékes diák vannak kitűzve, mely körülmény előreláthatólag rekordszámu indulói állít sarrthoz. A verseny szombaton este 8 órakor kezdődik és egész vasárnapon keresztül folytatva, vasárnap este 9 órakor a holtversenyeket előzőt rádobásokkal ér véget. A verseny a Metalurgistul téli pályáján (Farkasverem) nyer lebonyolítást.

A Transilvania szombaton este 9 órakor, a Str. Blanduziei 42. sz. alatti klubhelyiségében nagyszabásu jelmezestélyt rendez, melyre a társégyesületek tagjait ezton is meghívja.

Az AAC vasárnapi körmérkőzésének eredményközlésénél tévedés esett, mert a lefolytatott hat mérkőzésből csak ötnak eredményét közöltük, miért is az eredmény közlését megismételjük:

- AAC—Infratirea 198:190
- AAC—Prietenii 202:181
- Infratirea—Prietenii 196:192
- Infratirea—Victoria 195:180
- Prietenii—Victoria 186:180
- AAC—Victoria 204:183

1906. december 15.: Budapest orsz. torna- és atlétikai verseny, melyen ötös súlydobó-csapatunk: Alt János, Neidenbach Ödön, Molitorisz József, Odry Zoltán és Ziffer Sándor összeállításban, nyújtó és súlydobás összetett versenyben Molitorisz József távugrásban pedig Ziffer Sándor aratják le a bajnokságot jelentő habérokat és azonkívül még négy első díjat is szereznek.

Mint jellemző és kedves esetet legezték fel Ziffer Sándor kiváló, valóban, mint mondani szokás, all-round atlétáinkról, valóságban a hadbavonulásakor a harctérre is magával vitte a diszkoszt és mint honvédírszt a legnagyobb fáradalmak és harcok idején is minden kis szabad idejét nemes szenvedélyének, az atlétizálásnak szentelte. Hősi halálának híre nagy veszteséget jelentett és emlékéit az AAC hálás kegyelettel őrzli.

(Folytatjuk)

Megdöböntő részletességü vallomást tett a fiatal rablógyilkos,

aki megfojtotta és kirabolta Schwartz Márk körösbökényi kereskedőt
Dramai üzleti tárgyalások a havas országú fekele csöndjében

Kedd délelőtt az aradi ügyészségre kísérték ifj. Burda Traiant, aki — mint megirtuk — január 15-én Decse község határában megfojtotta, majd kirabolta Schwartz Márk 17 esztendő, Körösbökény községbeli fiatal kereskedőt. Az ügyészségről letartóztatási indítványt az első számú vizsgálóbíró hivatalhoz küldték át a 19 esztendő rablógyilkost, aki részletes vallomást tett, amely megdöböntő részletekben bővelkedik.

Borzalmas vallomás

Elmondotta, hogy 15-én, hétfőn, amikor Borossebes községbe utazott, a vonatpár ismerkedett meg áldozatával. Schwartz Márk az iránt érdeklődött tőle, hogy nem tud-e részre olcsó nyulbőröket? Ő azt ajánlotta, hogy a fiatal kereskedő utazzék vele Decsre, ahol több vadásznak nagymennyiségű bőre van elraktározva és azokat olcsó áron lehet megvásárolni. A fiatal kereskedő hajlandó is volt követni és ezért Háromalmás községig vonattal utaztak, majd — miután bepálinkáztak, — onnan gyorsan folytatták útjukat a közeli Decse község felé. Ifjú Burda Traian szerint, utközben Schwartz Márk orronvágtatta őt, amiért ő nagyon megharagudott, de nem ütötte vissza. Később, amikor a Körös hídján áthaladtak, Schwartz Márk elcsuszott és a földre zuhant.

A fiatal rablógyilkos, aki egyébként feltűnő cinikus viselkedésével készítette többször is megdöbbenésre a vizsgálatot vezető hatósági személyeket, vallomása további részében teljes részletességgel, visszatartó bőbeszédűséggel adta elő, hogy a szerencsétlensorsú fiatal Schwartz

amidőn az ő ellenséges szándékait észrevette, mindenképpen megpróbálta leszerelni őt.

Először is a lelkére beszélt, hogy mennyire nem méltó hozzá az olyan viselkedés, amelyet tanusít, majd — miután látta, hogy a fiatal legény milyen kapzsi s mennyire izgatják őt a keztyűi és tárcájának tartalma, — miközben a vaksötét éjszakában a község határában egymás mellett haladtak az uton,

formális egyezséget ajánlott fel gyilkosának csakhogy kímélje meg őt és ne bántsa. A fiatal Schwartz Márk felajánlotta ifj. Burda Traiannak, hogy minden héten találkozzanak a honcói hetivácson és ott minden héten egy százalékos fog neki adni, ha most nem bántja és békeesen elválnak egymástól.

A fiatal falusi legény hajlott is az ajánlatra, de — amint saját vallomásában a vizsgálóbíró előtt is előadta, — nem látta eléggé biztosítottának az ajánlat komolyságát és ezen újra vitatkozni kezdtek.

Schwartz Márknak, aki egyre biztosabban láthatta, hogy milyen sötét szándékokat forogtat agyában a falusi legény, ekkor újabb gondolata támadt: felajánlotta ifj. Burda Traiannak, a legény vallomása szerint, hogy

a lábán lévő bakancsot lehuzza és odaadja neki még ráadásul, csakhogy higgyen a megtett ajánlat komolyságában.

A vaksötét éjszakában, a havas országúton azonnal le is térdelt és kifűzni kezdte a jobb lábán lévő bakancsot. Ezt a helyzetet használta fel a bepálinkázott falusi suhanc arra, hogy a bakancsával bajlódó fiatalembert febevágja a kezében lévő botjával. Egyenest utána

több sulvos ütést mért a szerencsétlen fiatal kereskedő fejére, amelyektől az el-kábult és a havas útra hanyatlott,

mire a legény lehuzta keztyűjét, magához vette tárcáját és rohanni kezdett a falu felé. Mint egy kétszáz métert szaladt izgalomban, amidőn eszébe jutott, hogy áldozata testét ott hagyta az út közepén s így bármelyik pillanatban az arra haladók megtalálhatják.

Megfordult és visszaszaladt.

A rablógyilkos vallomása itt érkezik el legmegdöböntőbb részéhez. Ifjú Burda Traian hidegvérrel adta elő a vizsgálóbírónak, hogy amidőn visszaérkezett a leütött fiatalember testéhez és azt megragadva a havas utmenti árokba vonszolta, hogy ott elrejtse az esetleg arra járók elől, megdöbbenve tapasztalta, hogy

a szerencsétlen fiatalember teste még meleg.

az okozott sérülések nem voltak halálosak. Erre, — saját előadása szerint, — az utmenti árokban újra rávetette magát és mindkét kezével

addig foltogatta, amíg meg nem szűnt mozogni.

Ezután elmenekült.

A boncolás eredménye

Kedden délután ejtette meg a hatóság részéről dr. Lust Ferenc a hivatalos boncolást. A boncolás megállapította, hogy a tragikus véget ért kereskedő halálát vajóban nem a fején okozott, hatalmas erejű ütések okozták. A halál, az ügyészségi orvos megállapítása szerint is a gégefőben okozott roncsolás folytán következett be, tehát akkor gyilkolta meg áldozatát, amidőn visszaszaladt, hogy elrejtse.

A szerencsétlen sorsú Schwartz Márk holt testét Körösbökényben egyébként hatalmas részvét megnyilatkozása mellett helyezték örök nyugalomra.

A vizsgálóbíró a 19 esztendő rablógyilkost az elmúlt napon előzetes letartóztatásba helyezte, majd még a délelőtti órákban ifj. Burda Traian a második tagozat vádpanácsa elé került, amely elrendelte a harminc napos vizsgálati fogságot.

Már az ókori görögök is használták haccáikban a mérgegázt..!

A mérgegáz története dióhéjban

Néhány kivételes esettől eltekintve, amit ugyan tagadnak az érdekeltek, meg lehet állapítani, hogy a mérgegázt a jelenlegi háboruban még nem alkalmazták. Mindamellett egész sereg történész foglalkozik jelenleg is azzal, hogy a mérgegáz haditechnikában való szerepét tovább kutassa. Alább ezeknek a kutatásoknak az eredményét foglaljuk össze.

A mérgegáz megjelenik

Történelmi tanúságok szerint a görög nagy-kulturájú és sok nagy bölcsésszel dicsekedő nemzet volt. Mindez azonban nem akadályozta meg a görögöket abban, hogy mint a mérgegáz haditechnikában való felhasználásának feltalálói szerepeljenek. Thuaidierre hivatkozunk, aki a peloponezosi háborúról szóló művében, Krisztus előtt 470-ben arról számol be, hogy a lacedemoniaiak Megara ostroma alkalmával — mérgegáz használatához folyamodtak.

Füstöt bocsátottak a csataterre, a szél azonban megfordult és a lacedemoniaiak kénytelenek voltak a saját füstjükhöz menekülni. Ez azonban nem kedvetlenítette el őket, a füst-támadást Krisztus előtt 428-ban, Plataea ostroma alkalmával is felhasználták. Ezalkalommal meg is volt a kívánt sikerük, amit a görögök a füst fullasztó hatásának tudtak be s korántsem a széndioxidnak és monoxidnak.

A „fejlődés“ útján

A füsttel (anélkül, hogy a füst mérgegázhatását felismerték volna) századokon keresztül, egészen a középkorig dolgoztak a hadviselő felek. Egy nemzet sem volt kivétel ezen a téren. Új fejezet a mérgegáz történetében Hassan Abraham arab történész egykori tudósítása, amely szerint az arabok a füstbe ópiumalkatrészt kevertek s ezáltal teljesen harc képtelenné tették az ellenfelet.

A berlini arzenál-könyvtárban van egy 1427-ből származó mérgegáz-formula, amely arról szól, hogy mérgegázzal töltött kézigránátokat állítsanak elő s azokat valamilyen uton az ellenséges állásokba röpítsék.

A dolognak azonban már akkor is volt valami bökkenője: sohasem tudták, hogy miként fordul meg a szél. Ez pedig baj volt, mert könnyen előfordulhatott, hogy a mérgegázzal támadó sereg soraiból ugyanannyi áldozatot szedett a szél irányának megváltozása, mint amennyit az ellenféltől szerettek volna...

Újabb szempontok

A gáz könnyű illanása már régen is feltűnt s ez a körülmény Siemenoxicz litván tudóst arra a gondolatra készítette, hogy a könnyű gázt az elégetett jüből származó sulvosabb és tömörebb füstgázzal keverje össze, rögzítse és így hatékonyabbá tegye. Ez a 17-ik század közepén történt.

Felrejtelnék a letűnt századok embereit, ha azt állítanánk, hogy a bennük lakozó emberies érzés miatt riadoztak a mérgegáz rendszeres használatától. Dehogyis... Egyszerűen nem akartak maguk között kárt tenni! A 18-ik században azért tovább folytak a kísérletezések s a francia Fourcroy a mérgegázt a francia forradalom során is felhasználta.

Azt is megállapították, hogy ezt a mérgegáz formulát az angolok valahogyan megszerették és Napoleonnak kínálták fel. Napoleon azonban attól tartott, hogy a mérgegáz saját hadseregében is pusztítást tehet s ezért az ajánlatot visszautasította.

A világháboruban és azóta

A huszadik század hatalmai is belátták a mérgegáz használatában rejlő veszélyt, 1912-ben ezért összehívták a hágai értekezletet s az a tényleges mérgegázok használatát tiltotta, illetőleg elítélte. Csak a komolyabb következmények nélkül járó könnyűfakasztó gáz használatát engedték meg.

Az 1914-es világháború kezdetén használt gázok illanóak és könnyűek voltak, csak 1916-februárjában töltöttek meg először 75 milliméteres gránátokat foszfénnel.

A világháború után a tudomány ezen a téren olyan óles lépésekkel haladt előre, hogy senki sem tudta magát elhatározni a mérgegáznak a használatára vonatkozó megállapodás megszegésére. Az emberiség azt kívánja, hogy ez így is maradjon.

A kisebbségi újságírók memoranduma

az új sajtótörvénytervezet összeállításához

Kolozsvár: A Népkisebbségi Újságíró Egyesület kolozsvári csoportja gyűlést tartott. Végh József elnök beszámolójában ismertette a legutóbbi hónapok alatt történt egyesületi eseményeket, majd bejelentette, hogy az egyesület központi elnökségének megbízásából emlékiratban foglalta össze a kisebbségi újságíróknak az új sajtótörvényvel összefüggő kívánásait. Az emlékiratot az illetékes minisztereknek Sárkány Gábor központi elnök vezetésével küldöttség adta át és azt az ígéretet kapták, hogy az új sajtótörvény összeállítása előtt az emlékirat adatait a kormány tanulmányozni fogja. Az elnöki beszámoló után Karádi Nagy Lajos titkár, a helyi csoport tevékenységéről szóló részletes jelentésében köszönetet mondott azoknak az intézményeknek és magánosoknak is, akik a kisebbségi újságírók munkáját támogatták és előmozdították.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Törvény készül a droguériák működésének szabályozásáról

Bucurestből jelentik: Az egészségügyi minisztériumban törvényjavaslatot készítettek a droguériák működésének szabályozásáról. A törvényjavaslat főbb intézkedései a következők:

Droguista csak az lehet, akinek erre az egészségügyi minisztertől engedélye van és tagja a droguisták kollégiumának. A kollégiumba a következő feltételek igazolása mellett lehet beiratkozni: 1. Román állampolgárság, nemre való tekintet nélkül. 2. A polgári és politikai jogok teljes birtoklása. 3. Büntetlenség igazolása. 4. Az egészségügyi miniszter

rium engedélye droguista foglalkozás gyakorlása vonatkozásban. A kollégiumba kötelesek beiratkozni a droguista tulajdonosok, a droguista segédek, a droguériák bérlői, gyógyszerket és vegyszereket árusító külföldi cégek képviselői, droguéria részvénytársaságok igazgatói tagjai. A fentiek a kollégiumba 1940. március 31-ig kötelesek bejegyeztetni önmagukat. Ez idő után droguista foglalkozást csak az üzemeltető, aki tagja a droguisták kollégiumának.

A törvényjavaslat a legközelebbi minisztertanács elé kerül.

A CFR szükségleteihez szükséges

kocstkon kívül:

Minden kőolaj-tartálykocsit az érdekelt vállalatok rendelkezésére bocsájtottak

Az államvasut és a kőolajipari vállalatok között létrejött megállapodás értelmében a CFR a saját szükségletének fedezéséhez szükséges tartálykocsikon kívül az egész tartálykocsiparkot a vállalatok rendelkezésére bocsájtotta. Ennek következményeképpen a különböző hatóságok, gyárak, magánosok számára iránvívítandó kőolaj-szállítványok továbbítása csakis a kőolajipartermékeket eladó vállalatok által rendelkezésre bocsájtott tartálykocsikban lehetséges. Senki ne forduljon tehát az államvasúthoz tartálykocsi iránti kérelemmel, mert a rendelést felvevő vállalat köteles a szükséges tartálykocsikat rendelkezésre bocsájtani.

Buzakivitel

Angliába és Olaszországba

Jelenleg Sulinán tartózkodik a Virginia és a Tusica nevű gőzös, mindkettő most veszi fel az utolsó tétéleket annak a buzamennyiségnek, amelyet a nemzeti szövetségi intézet adott el az angol kormányoknak. Ezzel a szállítvánnyal lebonyolítják az Angliával kötött két szerződést, amely összesen 150.000 tonnáról szól. Constantába megérkeztek a Capo-Orso és Capo-Vita olasz zászló alatt közlekedő hajók, hogy megkezdjék a román szövetségi intézet és az olasz Federazione Italiana del Consorzi Agrari-Romani között létrejött megállapodás értelmében 100.000 tonna buza behajózását. A két hajó rakományának levonása után a 100.000 tonnás kötésből még 35.000 tonna marad leszállítatlanul.

= A nemzetgazdasági miniszter felvilágosítását a kőolajipari kormánybiztosság céljairól és működéséről. A szövetségbe tömörült kőolajipari nagyvállalatok képviselői kihallgatáson jelentek meg Angelescu nemzetgazdasági miniszternél, aki ez alkalommal ismertette a kőolajipari kormánybiztosság létesítésének okait és rámutatott, hogy a kormánybiztosság egyetlen célja az ásványolajtermelés fejlesztése, tekintetbe véve ugy a vállalatok, mint az állam érdekeit. A kormány célja az, hogy a kormánybiztosság együttműködjék az érdekelt kőolajipari vállalatokkal. Kifejtette a miniszter azon óhaját, hogy ismerni kívánja a szakma panaszeit, mire a küldöttség részletes emlékiratot nyújtott át.

= Hajóúrhány Svédországban és Dániában. Svédország és Dánia kereskedelmi hajózása mind jobban érzik a hajóúrhányt, úgyhogy nem is tudnak maradéktalanul megfelelni a külföldi követelményeknek.

= „Extrahard” pamut az erdélyi logyasztóközönség számára. Mivel Erdélyben olyan gyapotot használtak, amelynek behozatala a volt Csehszlovákia és Ausztria területéről történt, tehát a jelenlegi német birodalomból a behozatal lehetetlen, intézkedés történt, hogy a nemzeti szövetségi intézet kirendeltségei megfelelő mennyiségű „Extrahard” pamutot kaphassanak. Ezt a pamutfajtát használják a Regában és most ezzel próbálják pótolni az erdélyi gyapothiányt.

= A GLICERIN FOGYASZTÁSI ILLETÉKEINEK BEVEZETÉSE. A glicerinre megállapított fogyasztási illeték bevezetése ügyében, ami január 23-ai kezdődött a pénzügyminisztérium utasításokat küldött a pénzügyigazgatóságához. A vonatkozó törvényrendelet első szakasza értelmében a nyers, desztillált, vagy finomított glicerin után kilogrammonként 12 lej fogyasztási illeték fizetendő. Az országban készített glicerinért a fogyasztási illeték a termelőhelyről való elszállításától számítódik. Az importált glicerinért a fogyasztási illeték a vámhivatálnál számítják fel az országba történő behozatal alkalmával. Intézkedik a törvény, amely a glicerintermelés fokozását is célozza a gyáraknak növényi olajokkal történő ellátásáról is. Glicerin-kivétel csak a pénzügyminisztérium engedélyével történhet szigorúan meghatározott feltételek mellett.

KÖZGAZDASÁGI HIREK

A tőzsde megelégnült, az előző napokhoz viszonyítva fokozott tevékenység észlelhető. A járadékpapírok árfolyama nem változott, hasonlóképpen változatlan volt a részvények árfolyama. A kőolajipari papírok közül a Petrolul Romaneasca 40 ponttal emelkedett (1370), az Astra Romaneasca változatlan, a Creditul Minier 565-ről 560-ra emelkedett, az I. R. D. P. papír 430-ról 425-re csökkent, a Petrol Block 182-ről 185-re, a Prahova 415-ről 405-re, a Concordia 815-ről 835-re változott.

Második ülésén, az országos fémipari hivatal az ócskavaskereskedelemről és az ócskavaskészletek összegyűjtéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalta. Megbeszélésekre került ez alkalommal a vasbányák kitermelésének ügye is, azzal, hogy intézkedések történnek a vasbányászat behatóbbá tételére.

Néhány napja 60 vagon rizs érkezett a Carpati nevű hajóval Constantába. Az áru három minőségű és Olaszországból importálták.

A szövetségi intézet 300 tonna manillafonalat rendelt Angliában. Nagyobb mennyiségű zsák-rendelés is történt Indiában.

Legutóbb nyilvánosságra hozott kimutatási adatok szerint a világnak 1939. évi termésből adódó buzakészlete 16 millió tonna. A világ termelés hozama — a Szovjeten, Kínán, Indián és Irakon kívül — 112 millió tonna volt. Az 1938. évi rekordtermés 122 millió tonna hozamot eredményezett.

Görögország részéről nagy vétekedv nyilvánult meg román piacokon buza és rozs kivitele iránt.

Meghaladja a hatmilliárd lejt a nemzeti szövetségi intézet által a termelőktől megvásárolt buza értéke. A nemzeti szövetségi intézet vásárlásai nyomán összpontosított tételből eddig 60.000 vagon szállítottak le, a fennmaradó 14.000 vagon kivételt gyorsított ütemben utnak indítják Galati, Braila és Constanta felé.

Január 28-án, délelőtt 11 órakor tartja

alakuló közgyűlést Kolozsváron az Országos Magyar Iparos Egylet

Az Országos Magyar Iparos Egylet megszervezésének mozgalma döntő állomáshoz érkezett. Az előkészítő munkálatok lázas ütemben folynak és az ország magyar iparosságának hivatott vezetői január hó 28-ára, vasárnap délelőtt 11 órára tűzik ki az alakuló gyűlést, melyre a Magyar Népközösség ipari alosztálya az alábbi meghívót küldte szét az ország iparosaihoz:

MEGHÍVÓ

Örömmel értesítjük iparos testvéreinket, hogy a Magyar Iparosok Országos Szervezetének alakuló közgyűlést

1940. JANUÁR HÓ 28-ÁN

délelőtt 11 órakor tartjuk meg Kolozsváron a Katolikus Kör emeleti helyiségében (Str. Cozǎniceanu, 7., volt Farkas-ucca), melyre tisztelettel meghívjuk és kérjük, hogy a tagozat megfelelő számú kiküldötttel képviseltesse magát.

Nehéz és fáradságos előkészítő munkánk után elérteünk oda, hogy magyar iparosságunkat egy táborba tömörítsük, ahol közös, összetartó erővel kell dolgoznunk gazdasági, kulturális és szociális érdekeink fejlesztése és előreléle érdekében.

Magyar iparosok! Jöjjetek minél számosabban erre az alakuló nagygyűlésre, ahol saját sorsotok intézését veszíték kezetekbe.

1940. január 16.

Magyar testvéri köszöntéssel:

TELEKI ADÁM, s. k. Dr. VERESS ENDRE, s. k. az ipari alosztály vezetője titkár

Az alakuló közgyűlés, amint fentebb is említtük, január hó 28-án lesz a Katolikus Kör disztermében, a következő tárgysorozattal:

1. Az alakuló közgyűlés megnyitása. Tartja: gróf Teleki Ádám országgyűlési képviselő, a Magyar Népközösség ipari alosztályának vezetője.
2. Korelnök kijelölése.
3. Alapszabályok ismertetése és jóváhagyása.
4. Az Országos Magyar Iparos Egylet megalakulásának kimondása.
5. Jelölőbizottság kiküldése.
6. Vezetőség megválasztása.
7. Indítványok.

A nagygyűlés folytatása délután 16 órakor lesz a Kolozsvári Iparos Egylet (Piata Unirii 23.) főterei székházának disztermében, ahol

1. dr. Bartha Ignác iparosképvisező.
2. Szabó Béni v. képviselő.
3. gróf Teleki Ádám iparos képviselő (Torda).
5. Bustya Béla építész (Marosvásárhely).
6. Dánér Lajos cipész (Brassó).
7. dr. Veress Endre

tartanak előadást a különböző aktuális ipari kérdésekről

Tájékoztatóul közöljük, hogy azok a vidéki iparos kiküldöttek, akik elszállásolásra igényt tartanak megérkezésük után forduljanak a Magyar Népközösség kolozsvári tagozatának irodájához (Str. Iorga 8.), ahol mindenben utbaigazítást fognak kapni.

Kolozsvár magyar iparostársadalmára is mindent megtejt Demeter Ferenc ipari alosztályi elnök vezetésével, hogy a Kolozsvárra érkező iparos kiküldötteket meleg, testvéri szeretettel láthassa vendégül, azon a nagy történelmi nevezetességű napon, amikor Erdély, Bánság és Körösvidék magyar iparossága egy nagy táborba való tömörülés alapkövét teszi le, ahol kulturális, szociális és gazdasági fejlődését lesz hivatva intézni és előbbre vinni.

Arad iparossága részéről nagyfokú érdeklődés kíséri az országos iparos intézmény megalakulásának ügyét. Ez természetes is, mert az elmúlt husz esztendő folyamán Arad mindig igen fontos szerepet játszott az erdélyi iparosság mozgalmi életében. Az Iparos Otthon igazgatósága megtejt a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy a vasárnapi kolozsvári alakuló közgyűlésen a város iparosságát a leghatékonyabban képviselje. Nagy taglétszámú küldöttség képviselője. Az Iparos Otthon igazgatósága ezúton kéri fel a város iparosságát, hogy aki csak teheti, vegyen részt a kongresszus küldöttségében. Aki a küldöttségben részt akar venni, jelentkezzen legkésőbb esütörtök délig az Iparos Otthon emeleti irodahelyiségében. Ha kellő számú jelentkező gyűl össze, az Otthon vezetősége gondoskodik fog arról, hogy az országos alakuló közgyűlésen résztvevő aradi iparosok kedvezményes vasúti jegyet kaphassanak.

= A görög pénzügyminiszter és bankkormányzó Londonban tartózkodik. Abból a körülményből, hogy Görögország pénzügyminisztere és Görög Nemzeti Bank kormányzója Londonban tartózkodnak, arra következtetnek, hogy új angol-görög kereskedelmi szerződés megkötés esedékes.

= Szovjet-német gazdasági tárgyalások. Ritter nagykövet, a német kormány kiküldötte, aki különleges gazdaságpolitikai kérdésekről folytat majd tanácskozásokat a szovjetkormányval, megérkezett Moszkvába.

Csak a Front tagjai lehetnek állami intézmények és közérdekű magánvállalatok tisztviselői

Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Ujjászűletési Front új szervezetének lefektetéséről intézkedő rendeletéről kihirdetése alkalmából Gheorghe Tătărescu miniszterelnök sajtónyilatkozatot tett. Kijelentette, hogy az új rendeletéről szerencsésen egyeztetni össze a tömegek akaratának a vezetői kijelölésénél való érvényesítését a tekintély elvével. A Front keretében megtalálja helyét az ország valamennyi építő eleme.

A Nemzeti Ujjászűletési Frontjának keretében fogunk össze testvéreként és elfeledjük mindazt, ami tegnap elválaszthatott bennünket — mondotta végül a miniszterelnök. — Elfeledjük a zavart keltő viszályokat és személyi foglalatosságunkat alárendeljük a nemzeti érdekeknek.

A helyi közigazgatások számára biztosított gázellátási kizárólagossági jog gyakorlati alkalmazása

Ismeretes, hogy a városok gázellátásának jogát a községi közigazgatások kizárólagossági jogává nyilvánították azzal, hogy ezt a jogot bérbeadhadják. Most a belügyminiszterium nyilvánosságra hozta azt az új miniszteri rendeletet, amely a levegőnél súlyosabb, tartályokban préselt, éghető anyag forgalombahozatalának és műszaki, valamint biztonsági előírásait tartalmazza.

A helyi forgalombahozataira vonatkozó kizárólagossági jog élvezete meghatározott időre adható ki, mégpedig legfeljebb 10 esztendő tartamra. Az engedélyt csak a község hozzájárulásával lehet átruházni. A gáz árát netto kilogrammonként az engedély szabja meg az egész időtartamra és ennél magasabb ár nem szedhető. Árkedvezményeket adhat a vállalat. A község az engedélyestől a forgalom 5 százalékát kapja. A továbbiakban azután teljes részletességgel tisztázza a miniszteri rendelet a gázellátás minden vonatkozását, a vállalatok kötelezettségeit. Így megállapítja, hogy gáztartályok — ha a vállalat mindenben megfelelt a törvényes intézkedéseknek és a tartályok is megfelelnek az előírásoknak, — minden további nélkül beállíthatók a háztartásokba. A szabad ég alatt elhelyezett tartályt a nap ellen fedéllel kell ellátni. Hálószobákban és pincékben tilos a gáztartály elhelyezése. A tartályból a tűzhelyig vezető cső nem lehet hosszabb egy méternél. A használatban

A Nemzeti Ujjászűletési Frontjának átszervezéséről intézkedő törvény szerint a Frontnak tényleges és támogató tagjai lesznek. A tagokat kérés alapján veszik fel. A támogató tagok csak legalább egy év eltelte után válhatnak tényleges tagokká. A tagkönyvecskék kiosztásakor a tényleges tagoknak hűség esküt kell letenniük. Állami, megyei és községi, valamint az autonóm intézmények és a közérdekű magánvállalatok tisztviselői csak Fronttagok lehetnek.

A kisebbségi alosztályokról szóló 46-ik szakasz a következőket tartalmazza:

„A Nemzeti Ujjászűletési Frontjába beiratkozott etnikai kisebbségek az alkotmány előírásai értelmében saját alosztályaikban érvényesíthetik törvényekben biztosított jogukat.”

levő tartályon kívül bármely háztartás még két tartaléktartályt tarthat, nagy fogyasztású helyiségekben — például vendéglőkben — a községi hatóság külön engedélyével több tartály is tartható készletben, de semmi esetre sem több 150 liter ürtartalomnál.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZERDA, JANUÁR 24.

Bucuresti, Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizálsajentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: Román népdalok lemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.10: Petrica Motoiu zenekara. 14: Hírek. 14.20: A zene folytatása. Alexandru Grozuta énekszámával. 15: Művészeti és kulturális közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Művészeti krónika. 19.17: A királyi gárda zenekara.

Radio-Romania. 19.50: Hírek magyarul.

Bucuresti. 19.50: A királyi gárda zenekarának műsora.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: A mi nemzeti egyesülésünk. Const. Giurescu tanár, a NUF miniszterének előadása. 20.15: Román zene lemezek. 20.45: Hírek. 21: Hangjáték adás a stúdióból. 21.50: Hírek. 22.45: Sportközlemények. 23.15: Román zene lemezek. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7.45: Ébresztő, torna, hírek, közlemények, hanglemezek, éntrend. 11.20: és 11.45:

Felolvasás. 13.10: A Melles Béla zenekar műsora. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizálsajentés. 14.30: Hanglemezek. 17.15: Híres magyar országgyűlések. Ferdinánd Mihály előadása az 1618—19-i országgyűlésről. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Toki-Horváth Gyula cigányzenekara. 19: Romantikus filmek. Soós László előadása. 19.30: Tánclemezek. 20.15: Hírek. 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése. Traviata. 21.10: Külügy negyedóra. 22: Hírek. 22.40: Időjárásjelentés. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Szórakoztató hanglemezek.

Budapest II. 18.30: Olasz nyelvoktatás. 20.30: Száműzötték, ha találkoznak. Dénes Tibor dr. előadása Victor Hugóról és Beöthy Odónról. 21: Hírek. 21.25: A rádió szalonzenekara. 22.30 A fájdalom a művészetben. György Aranka dr. előadása. 23: Időjárásjelentés. 23.05: Kurina Simi cigányzenekara muzsikál.

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 25.

Bucuresti, Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizálsajentés, háztartási és orvosi tanácsok. 12.10: Angol és francia énekesek lemezei. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.10: A rádió szalonzenekara. 14: Hírek. 14.20: A zene folytatása. 15: Művészeti és kulturális közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: Különféle hangszerszólók lemezek. 19.50 Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: Dinicu Golescu utinaplója a román memoárokból. Ion Pillat előadása. 20.15: G. Ciolac zongorázik. 20.45: Hírek. 21: Em. Ciomag ismerteti a szimfónikus hangverseny programját. 21.15: A Filharmonica szimfónikus zenekar, hangversenye. 22: Hírek, sportközlemények. 22.15: A zene folytatása. 23: Kabarélemezek. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7.45: Ébresztő, torna, hírek, közlemények, éntrend. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Deák László zongorázik. 13.40: Hírek. 13.55: Sztáray Márton énekel zongorakísérettel. 14.20: Időjelzés, időjárás és vizálsajentés. 14.30: Farkas Sándor és cigányzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Ruszinnyelvű előadás. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Mezőgazdasági előadás. 18.45: A rádió szalonzenekara. 19.45: A Greguss-díj. Rédey Tivadár előadása. 20.15: Hírek. 20.25: Korponay Valéria énekel, zongorakísérettel. 20.50: Téli dal. Hangjáték egy felvonásban. 21.10: Az Operaház Zenekara. 22: A spanjol lovasiskola Magyarországon. Cs. Szabó Kálmán előadása. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Magyar és külföldi tánclemezek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

Budapest II. 18.15: Szórakoztató zenekari művek hanglemezeiről. 19.15: Angol nyelvoktatás. 20.30: Egy félreértett magyar tudós. Jó Tibor dr. előadása Bodnár Zsigmondról. 21: Hírek. 21.25: Hanglemezek. 22.35: Időjárásjelentés.

APROHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: **Alkalmazás keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A leu. rendelet értelmében az apróhirdetésekre előre fizetendő

ALKALMAZÁST KERES

Bejárónő állást keres. Russ Mária, Str. Dr. Ratiu 84.

ALKALMAZÁST NYER

Jóifőző mindenest felveszek. Calea Radnei 44. 506

Gyakorlott szakácsnő trükházhoz azonnalra felvétetik. Cim a kiadóban.

Rajzoló,

aki a mérésekhez, könyveléshez ért, keres a Societatea „Constructiuni Civile” la Santierul Ineu. 509

VÉTEL-ELADÁS

Nyolchónapos, kővér, 60 kgr.-os mangalicák eladó. Str. Oltuz 111. 504

ÜZLET

16 éve fennálló cukorkaüzlet családi okok miatt azonnal átadó. Cim a kiadóban. 507

KÜLÖNFELEK

Betegség miatt átadnám biztos egyszemélyes nyújtó autóműtő és autóműtőző műhelyemet teljes berendezéssel, megszervezett vevőkörrel és teljes személyzettel. Részletes felvilágosítást komoly érdeklődőknek postán küldök. Cim: I. Bocsa, Ploesti, Str. Greceanu 7. 455

12 személyes ezüst evőkészlet, keleti és belöldi szőnyegek, dióhálók, modern ebédlő, kombinált szobák, különálló bu-torárok, recamiék, varrógépek eladó. Pianino alkalmi áron Zongora bérbeadó. Vesszünk teljes lakásberendezést, ékszerket. Zálogkölcsonöket közvevünk a temesvári zálogházba, előleg adunk, olcsón hosszabbítunk. Terpo bizományi üzlet, Fischer Eliz-paiota, 429

INGATLAN

1 emeletes modern bérház

belvárosban 2 és 3 szobás, kizárólag parkett és fürdőszobás lakásokkal

3,000.000 Leiért

eladó. **Jövedelem: Lei 315 660** — Érdeklődni: BANCIU RUDOLF-nál Arad, Str. Ghilba Birta 40. 505

Nagyobb családi házat összkomforttal eladnám, vagy elcserélném Erdély valamelyik nagyobb városában. Cim a kiadóban. 508

HATSCHKEK

INGATLANFORGALMI IRODA

Arad, Blv. Carol 46. (Lakás ugyanott)

TELEFON: 26—95.

Előnyös ajánlatok:

3,800 ezer: belvárosi, emeletes bérház, 2 és 3 szobás, nagyrészt parkett, fürdőszobás lakás, 10 százalékos hozam. — 2,400 ezer: piactéri emeletes, üzletes sarokbérház, jó jöv. — 2 millió: központban, masszív, modern, emeletes, üzletes bérház, 16 lakáselosztás, 120 ezer netto jöv. — 1,200 ezer: lencu-térnél bérház, több üzlet, 4x2, 3x1 sz., kompl. lakás, 10 százalékos jöv. — 1 millió: központban, új, emeletes bérház, 3 és 2

szobás, összkomfortos lakások, 10 százalékos hozam. — 450 ezer: ugyanott részben új ötszobás, hallos, 1x2, 1x1 sz., kompl. lakások, parkett, fürdősz. — 800 ezer: prelekuránál, 2x3 szobás, fürdősz., kompl. lakás, 400 öl gyümölcsös, 2 külön bériemény. Állami szerződésben 10 százalékos hozammal. — 700 ezer: közkörháznál, 2x3, 1x2 szobás, fürdőszobás lakások, 280 öl kert. — 640 ezer: Central-mozi mellett, 2x3, 2x2 sz., kompl. lakás, pince, közművek. — 560 ezer: 7. sz. járat mentén félemeletes, 1x4 sz., fürdősz., 4 kislakás, nagy kert, kedv. fiz. felt. — 520 ezer: régi templomnál magasföldsztes, 2x3 szobás, parkett, fürdősz., kedv. fiz. felt. — 480 ezer: Central-térnél háromszobás, terjedő üzletes sarokbérház, 2x2 sz., fürdősz., 1 kislakás — 450 ezer: villanegyedben félemeletes, 2 lakásos beépíthető földhittel. — 400 ezer: bev. mellett bérház, 10 százalékos hozammal, conditioval — 350 ezer: tüzoltóságnál 4 sz., fürdőszobás, családi ház, nagy kert. — 300 ezer: Saguna-uton 1x2, 3x1 sz., elfelezhető telekkel. — 270 ezer: külvárosi háromszobás, parkett, fürdősz., kert. — 250 ezer: színházhoz közel 1x2, 3x1 sz., kompl. lakás, jó hozam. — 220 ezer: gyermekkörháznál 5 teljes lakás, 200 öl saroktelek, nagy hozam — 185 ezer: Saguna-uton új, magasföldsztes, két szobás villa, elő, fürdőszobabekapcsolás, pince. — 170 ezer: lóuton 3 lakásos, beépíthető víz, felcserélhető. — 120 ezer: zsigmondházi két teljes lakás, 10 százalékos jöv. — Kölcson befektetésre.

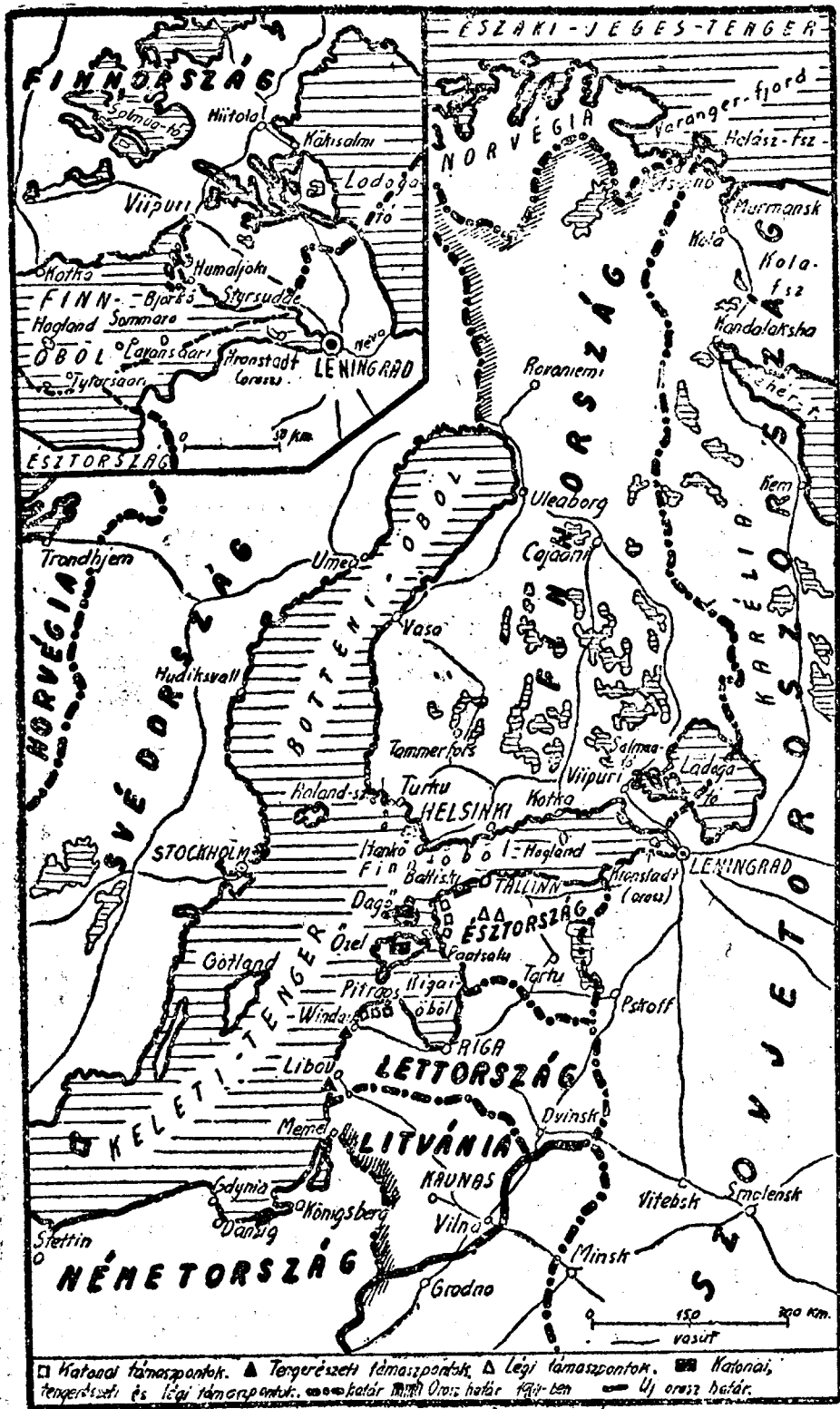
Legújabb jelentéseink:

A legújabb szovjettámadás is vérbefagyott a finn határon

Légítámadás az Aaland-szigetek kikötője ellen

Helsinki. A finn hivatalos jelentés szerint a karéliai földszorosnál tüzéségi tevékenység folyt. Summa és Nuclaarjervi között a finn csapatok visszaverték az orosz támadást. A Ladoga-tó felől északra nyugatra visszaverték az ellenség minden támadását és nagy veszteségeket okoztak. A finn csapatok visszafoglaltak több hadászati szempontból fontos pontot, több harcikoszt és ármányoltak, több mint ezer embert foglyul ejtettek és hat repülőgépet lelőttek.

A finn-szovjet harc tér és a Baltikum térképe

A térkép bal felső-sarkában a karéliai földszoros részletes térképe látható. A Mannerheim védelmi vonal Viipuri előtt húzódik keresztbe a földszoroson a Finn-öböl felől a Ladoga-tó legészakibb pontjára.

A Reuter iroda jelentése is beszámol róla, hogy a Ladoga-tó északi részén lévő erdőségekben heves harcok dúltak, amelyek során a finneknek nagy erőfeszítéssel sikerült visszahívni a szovjet csapatokat. A hadszíntér itt mintegy 80 kilométer hosszú és az oroszok tüzéségi támogatással és tankok harcraadásával

támadtak. A finnek állandó tűz alatt tartják az orosz utánpótlási vonalakat. Az Aaland-szigeten lévő Marienham kikötőt a szovjet léghaderő bombázta. A várost, amely teljesen védettségben, 2700 lakos lakja. Több városnál a szovjet repülőgépek alacsonyán szálltak és gépfegyverekkel lőtték az uccán lévő lakosokat.

Biblia-kori pénzverdefőlszerelést találtak a jeruzsálemi Cion-hegyen

Jeruzsálem. (Rador.) A Cion-hegyen lévő kápolnában rendkívül érdekes archeológiai felfedezésre bukkantak: több ládát találtak, amelyben pénzveréshez szükséges felszerelések voltak. Az érdekes lelet még mintegy 34

évvel ezelőtt került napvilágra, de nem tulajdonítottak különösebb jelentőséget neki. Telaviv és Jeruzsálem városai azonban most 120 ezer fontot utaltak ki, hogy a helyszínen további ásatásokat végezzenek.

A Balkán-konferencia előkészületei

Róma. A február másodikán összeülő belgrádi konferenciát rengeteg találgatás előzi meg, de abban az összes felfogások megegyeznek, hogy a tanácskozás egyik fontos pontja Románia magatartásának tisztázása lesz. A verseci találkozóval kapcsolatban az az általános felfogás Romániában, hogy Belgrád tovább folytatja közvetítő akcióját Románia és Magyarország között.

Az olasz lapok rámutatnak arra, hogy Németország és Olaszország teljesen egyet értenek Balkán és általában a Délkelet-Európaival kapcsolatos összes kérdésekben és a remény diplomácia mindenben támogatja Olaszország törekvéseit.

A francia sajtó is részletesen foglalkozik Magyarország politikai, különösen külpolitikai magatartásával és a lapok hangoztatják, hogy a Komintern-ellenes fasizta Olaszország és Magyarország együttműködése feltétlenül kedvező kihatással lesz Délkelet-Európa egyensúlyi helyzetére.

Meggyilkolta a tisztiszolgája fölttése édesanyját

Tecuci. Borzalmas gyilkosságot lepleztek Tecuciban: Jean Matei pilótafőhadnagy, 75 éves édesanyjával lakott együtt és tegnap a tisztiszolgájába ment, édesanyját pedig Ion Neacsu nevű tisztiszolgájának gondjaira bízta. A tisztiszolga a városbamban, ahonnan részegen tért haza, majd benyitott az idős asszony szobájába, ahol meggyilkolt. Tettenéek elkövetése után szobájába ment és lefeküdt aludni. A gyilkosságot reggel vették észre és a gyilkos tisztiszolga beismerte tettét.

Heves japáni tiltakozás az „Asama Maru” hajó angol részről történt feltartóztatása ellen

London. A tokiói angol nagykövetség eljuttatta az angol kormányhoz azt a tiltakozó jegyzéket, amit a japán kormánytól vett át az „Asama Maru” japán hajó elfogása ügyében. A jegyzék az angol kormányhoz már megérkezett, ugyanis a nagykövetség távirati útján közölte kormányával a jegyzék fontosabb pontjait, hogy azokat megtárgyalhassák. Az angol kormánykörökben már most leszögezik, hogy nem lehet kétségbevonni azt a jogot, hogy a nyílt tengeren ellenőrzést gyakoroljanak a semleges hajók felett. Tiltakoznak az ellen, mintha jogtalan lett volna a német állampolgárok letartóztatása.

Tokióból jelentik: A Stefani-iroda jelenti: Heves tüntetés volt kedden reggel, amelynek során nagy tömeg gyűlt egybe a tokiói angol követség előtt, hogy felvonulással tiltakozzék az Asama Maru nevű japán gőzösnek angol részről történt feltartóztatása és a német tengerészek elfogása miatt. A rendőrség közbelépése mentette meg a tokiói angol követség épületét és a követség tagjait.

LAPZÁRTA:

HELSINKI. A karéliai télszlet hadszíntéren egy finn pilóta 5 perc alatt öt szovjet repülőgépet lőtt le. A szovjet repülőraj hét gépből állt és a finn pilóta neve Jorma Darvanto.

LONDON. Hudson angol kereskedelemügyi miniszter kijelentette az alsóházban, hogy a kormány megtette a szükséges intézkedéseket a Balkán-államokkal való kereskedelmi kapcsolatok kiszélesítésére. Az intézkedéseket természetesen befolyásolják az illető államok által szabott feltételek.

KOPENHÁGA. (Rador.) A dán földműves-szövetség kiküldött bizottsága Finnországba érkezett, hogy tanulmányozza a dán földművelőknek czév nyarán Finnországba való küldésének lehetőségét.

LONDON. (Rador.) A windsori herceg, aki az angol és a francia hadsereg közötti összekötő osztag parancsnoka, kedden látogatást tett a hadügyminiszteriumban, ahol hosszasan tárgyalta Ironside tábornok vezérkari főnökkel.

AMSZTERDAM. (Rador.) A Telegraaf című hollandiai hírlapról közli, hogy az angol kormány tárgyalásokat kezdett illetékes görög körökkel 50. vagy 60. görög gőzös kibérlésére vonatkozóan.